

KÖZPONTI
STATISZTIKAI
HIVATAL

MAGYARORSZÁG SZÁMOKBAN

2014

Tartalom

Általános jelzőszámok, 2014	2
1. Népeség, népmozgalom.	4
2. Foglalkoztatottság, munkanélküliség.	8
3. Jövedelem, fogyasztás.	10
4. Egészségügy.	14
5. Oktatás.	16
6. Tudomány	18
7. Kultúra, sport	20
8. Gazdasági növekedés, beruházások.	22
9. Egyensúly.	24
10. Árak	26
11. Mezőgazdaság, ipar, szolgáltatások	28
12. Környezet.	40

Kiemelt témák

Földünk népesége.	42
2015 az ipari és technikai örökség éve – <i>Hazánk a járműgyártás világában.</i>	50

Jelmagyarázat

- A megfigyelt statisztikai jelenség nem fordult elő.
- .. Az adat nem ismeretes.
- + Előzetes adat.

	Hivatalos megnevezés	Magyarország
	Főváros	Budapest
	Hivatalos nyelv	magyar
	Pénznem	forint (HUF)
	Terület, km ²	93 011
	Népesség, ezer fő (év végén)	9 856
	Népsűrűség, fő/km ² (év végén)	106,0
	Megyék száma	19
	Települések száma	3 155
	Ebből város	346
	Országgyűlési képviselők száma (év végén)	199
	Európai parlamenti képviselők száma (év végén)	21
	Autópályák hossza, km	1 144
	Működtetett vasúthálózat hossza, km	7 082
	Legnagyobb légitikető	Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér
	Legmagasabb pont, m	Kékes, 1015
	Leghosszabb folyók, km	Tisza, 596 Duna, 417
	Legnagyobb tó, km ²	Balaton, 596
	Világörökségi helyszínek száma	9
	Védett természeti területek száma	2 272
	területe, ezer hektár	895
	Erdőterület összesen, ezer hektár	1 940
	Éghajlat	kontinentális
	Évi középhőmérséklet (Budapest), °C	13,3
	Lehullott csapadék (Budapest), mm	665

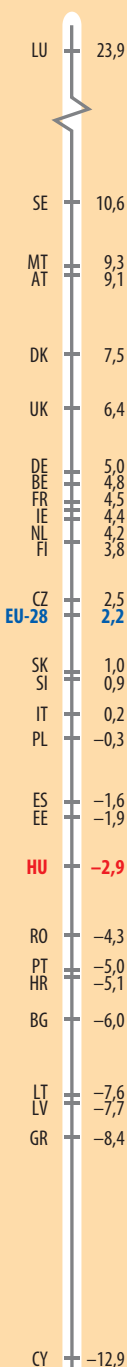
AT	Ausztria
BE	Belgium
BG	Bulgária
CY	Ciprus
CZ	Csehország
DE	Németország
DK	Dánia
EE	Észtország
ES	Spanyolország
FI	Finnország
FR	Franciaország
GR	Görögország
HR	Horvátország
HU	Magyarország
IE	Írország
IT	Olaszország
LT	Litvánia
LU	Luxemburg
LV	Lettország
MT	Málta
NL	Hollandia
PL	Lengyelország
PT	Portugália
RO	Románia
SE	Svédország
SI	Szlovénia
SK	Szlovákia
UK	Egyesült Királyság

Budapest és néhány európai nagyváros közötti távolság közúton

				(km)
Athén	1 570	London	1 670	
Belgrád	400	Madrid	2 620	
Berlin	910	Moszkva	1 980	
Bécs	250	Párizs	1 460	
Brüsszel	1 370	Pozsony	194	
Bukarest	830	Prága	570	
Hága	1 450	Róma	1 250	
Helsinki	2 570	Stockholm	1 920	
Kijev	1 155	Varsó	680	
Koppenhága	1 290	Zágráb	342	
Ljubljana	432			

1. Népeség, népmozgalom

1.1. tábla Főbb népesedési adatok az év elején

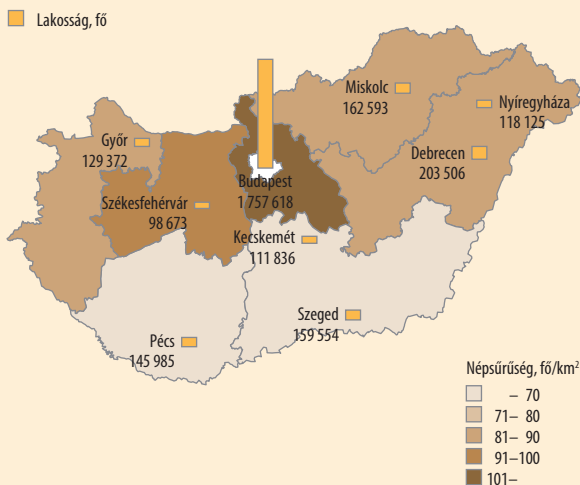
Megnevezés	2001	2012	2013	2014	2015
Lakónépeség^{a)}					
Férfiak, ezer fő	4 851	4 725	4 716	4 703	4 696
Nők, ezer fő	5 349	5 207	5 193	5 174	5 160
Összesen, ezer fő	10 200	9 932	9 909	9 877	9 856
Ezer férfitra jutó nő	1 103	1 102	1 101	1 100	1 099
A népesség megoszlása a település jellege^{b)} szerint, %					
Budapest	17,2	17,4	17,5	17,7	17,8
Többi város	52,8	52,9	52,8	52,7	52,7
Község	29,9	29,7	29,7	29,6	29,5
Magyarországon tartózkodó külföldi állampolgárok^{c)}					
Összesen, ezer fő	110	143	141	141	146
Ebből:					
állampolgárság szerinti megoszlás, %					
román	38	29	25	22	20
ukrán	8	8	8	6	5
német	7	11	12	13	13
szerb ^{d)}	12	6	3	2	2
kínai	5	7	8	9	11
szlovák	1	5	5	6	6

a) A 2001–2011 közötti népességszámok a 2001. február 1-jei, a 2012–2014. évi adatok a 2011. október 1-jei népszámlálás bázisán számított adatok.

b) A 2014. január 1-jei közigazgatási besorolás szerint.

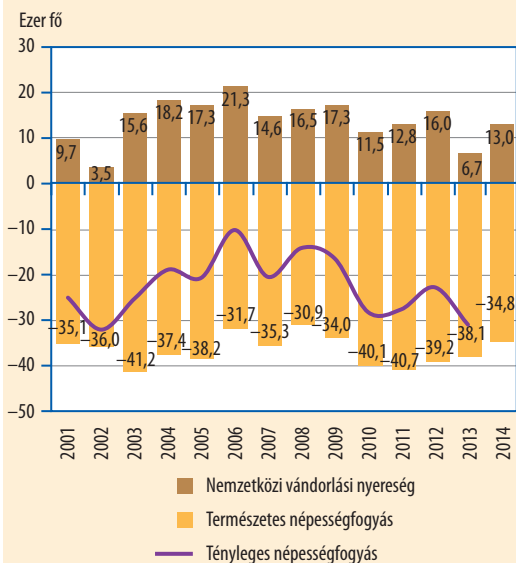
c) A 2012-es adatok a 2011. október 1-jei népszámlálás alapján korrigálásra kerültek. 2012-től a menekült- és oltalmazott státusszal rendelkezők számát is tartalmazza.

d) 2011-ig a montenegróiakkal együtt.

1.1. ábra Magyarország legnagyobb városainak lakossága és a régiók népsűrűsége, 2014. január 1.

1.2. tábla Főbb népmozgalmi adatok

Megnevezés	2001	2011	2012	2013	2014
Ezer lakosra jutó					
élveszületés	9,5	8,8	9,1	9,0	9,3
halálozás	13,0	12,9	13,0	12,8	12,8
házasságkötés	4,3	3,6	3,6	3,7	3,9
válás	2,4	2,3	2,2	2,0	2,0
Csecsemőhalandóság, ezer élveszülöttre	8,1	4,9	4,9	5,1	4,6
Házasságon kívül született gyermekek aránya, %	30,3	42,3	44,5	46,2	47,6
Teljes termékenységi arányszám	1,31	1,24	1,34	1,34	1,41
Születéskor várható átlagos élettartam, év	72,3	74,7	75,0	75,5	75,6
férfiak	68,2	70,9	71,5	72,0	72,1
nők	76,5	78,2	78,4	78,7	78,9

1.2. ábra A népességszámot formáló tényezők*

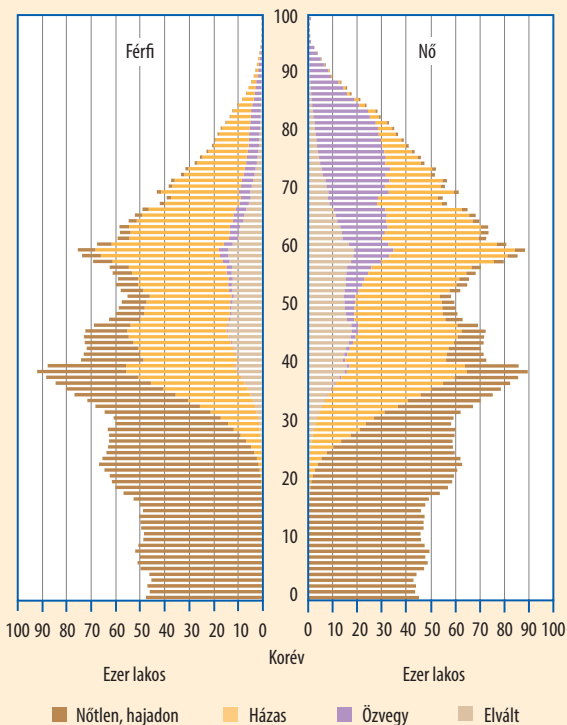
* A mutató kiszámításához felhasznált népességszámok 2001–2011 között a 2001. február 1-jei, 2012–2014 között a 2011. október 1-jei népszámlálás bázisán számított adatok.

1.3. tábla A népesség korösszetétele, eltartottsági ráta az év elején

		(%)				
Megnevezés		2001	2012	2013	2014	2015
Idősek a gyermekkorúak százalékában		91,3	116,4	118,9	121,5	123,6
Korösszetétel						
14 évesek és fiatalabbak		16,6	14,5	14,4	14,4	14,5
15–64 évesek		68,3	68,6	68,4	68,0	67,6
65 évesek és idősebbek		15,1	16,9	17,2	17,5	17,9
A 15–64 évesekhez viszonyítva						
Gyermeknépesség		24,3	21,1	21,1	21,2	21,4
Idős népesség		22,2	24,6	25,1	25,8	26,5

2. Teljes termékenységi arányszám, 2013

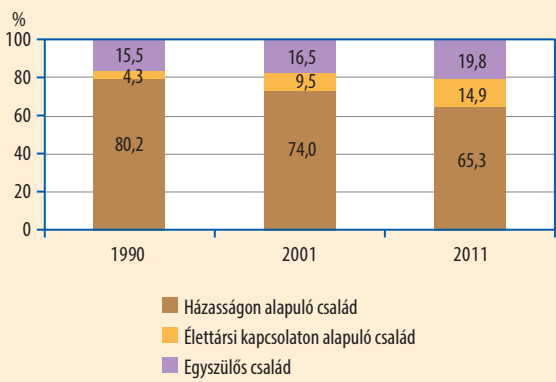
1.3. ábra A népesség száma nem, életkor és családi állapot szerint, 2015. január 1.*

1. Népesség, népmozgalom

* Az azonos neműek között 2009. július 1-je óta létesített bejegyzett élettársi kapcsolatban élők adatait a házás, az özvegy és az elvált bejegyzett élettársakét az özvegy, illetve elvált családi állapot kategóriák tartalmazzák.

1.4. ábra A családok megoszlása családtípusonként

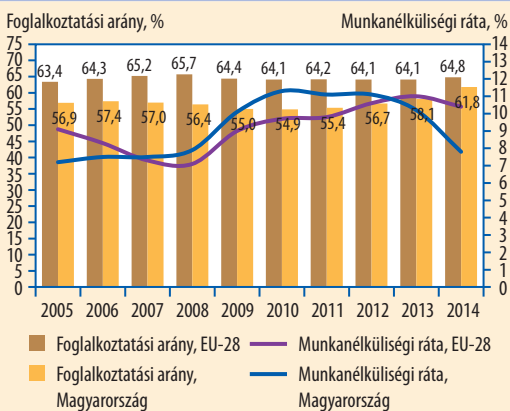
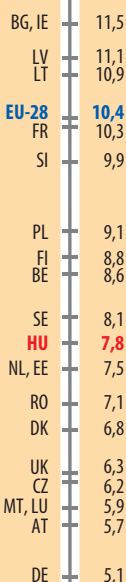

2. Foglalkoztatottság, munkanélküliség

2.1. tábla A foglalkoztatottság és a munkanélküliség jellemzői* (a 15–64 éves népességen belül)

Megnevezés	2012	2013	2014
Foglalkoztatottság			
Foglalkoztatottak száma, ezer fő	3 792,8	3 860,0	4 069,9
Foglalkoztatási arány, %	56,7	58,1	61,8
férfiak	61,6	63,7	67,8
nők	51,9	52,6	55,9
Részmunkaidőben foglalkoztatottak aránya, %	6,7	6,4	6,0
Határozott idejű munkaszerződéssel rendelkezők aránya az alkalmazottakon belül, %	9,5	10,9	10,8
Munkanélküliség			
Munkanélküliek száma, ezer	472,2	440,2	342,7
Munkanélküliségi ráta, %	11,1	10,2	7,8
férfiak	11,4	10,3	7,6
nők	10,7	10,2	8,0

2.1. ábra A 15–64 éves népesség foglalkoztatási aránya és munkanélküliségi rátája*

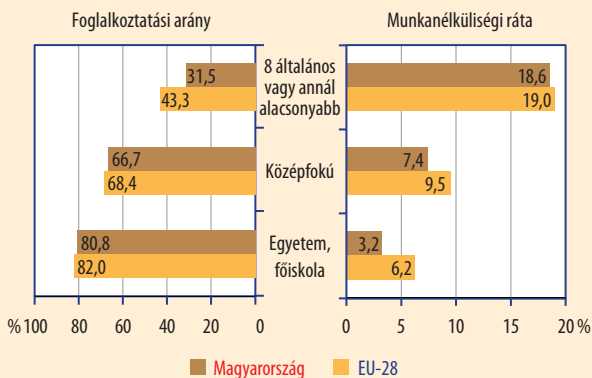
* 2006-ig visszamenően az adatok teljeskörűsítése a 2011. évi népszámlálás bázisán továbbvezetett népességszámon alapszik, az adatok ezért nem egyeznek a korábban publikáltakal.

3. Munkanélküliségi ráta, 2014 (a 15–64 éves népességen belül)

(%)

2.2. tábla A foglalkoztatottak száma néhány kiemelt nemzetgazdasági ágban, 2014 (a 15–64 éves népességben belül)

Ágazat	Ezer fő	Változás az előző évhez képest, %	A nők aránya, %
Mezőgazdaság	185,5	2,5	25,8
Ipar	987,8	7,9	34,6
Ebből:			
feldolgozóipar	885,8	8,5	35,9
energiaipar	37,0	18,7	26,1
Építőipar	256,9	5,2	7,1
Kereskedelem, gépjárműjavítás	544,1	3,8	54,2
Szállítás, raktározás	258,0	-0,3	25,9
Szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	166,7	6,1	58,2
Információ, kommunikáció	102,6	-6,7	32,5
Pénzügyi, biztosítási tevékenység	94,4	-1,3	61,2
Ingatlanügyletek	19,1	-5,6	47,3
Közigazgatás, oktatás, egészségügyi szolgáltatás	987,3	6,2	66,9
Nemzetgazdaság összesen	4 069,9	5,4	45,9

2.2. ábra Foglalkoztatási arány és munkanélküliségi ráta a legmagasabb iskolai végzettség szerint, 2014 (a 15–64 éves népességben belül)

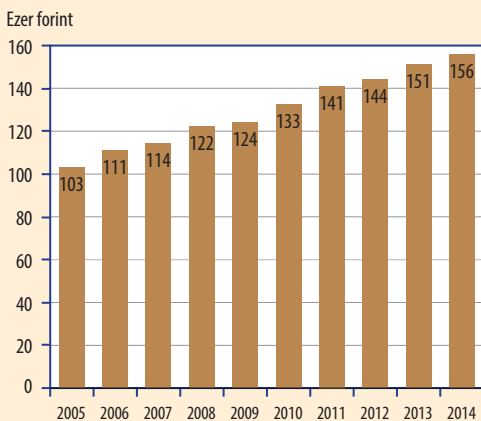
JÖVEDELEM

3.1. tábla Jövedelemalakulás

(előző év = 100,0)				
Megnevezés	2011	2012	2013	2014
Egy főre jutó reáljövedelem	102,6	96,7	104,3	..
Egy keresőre jutó reálkereset	102,4	96,6	103,1	103,2
Egy ellátottra jutó nyugdíj ^{a)} reálértéke	101,2	100,1	104,2	103,5
Természetbeni társadalmi juttatások volumene	100,4	97,9	100,6	100,7

a) Nyugdíj alatt 2011-ig a nyugdíjakat és nyugdíjszerű ellátásokat, 2012-től a nyugdíjakat, ellátásokat, járadékokat és egyéb járandóságokat értjük.

3.1. ábra Havi nettó átlagkereset alakulása

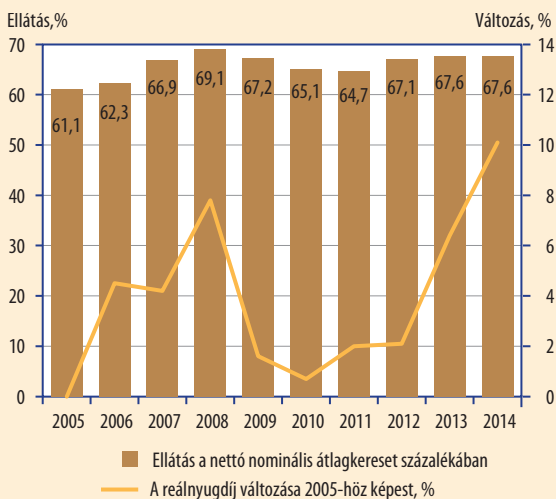

4. Nyugdíjra fordított kiadások a GDP százalékában, 2012

(%)

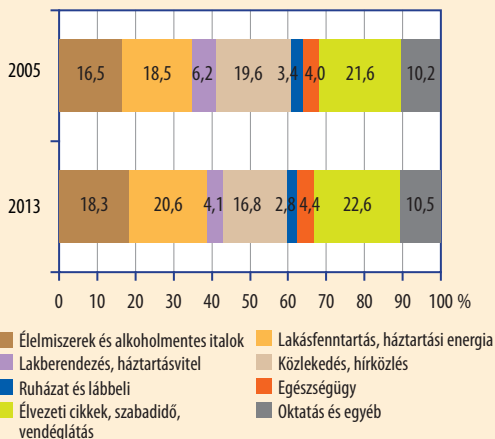
3.2. tábla Havi átlagkereset állományfőcsoportok szerint

(forint)			
Megnevezés	2012	2013	2014
Bruttó átlagkereset			
Fizikai foglalkozásúak	154 008	159 505	162 421
Szellemi foglalkozásúak	296 363	307 469	321 945
Nemzetgazdaság összesen	223 060	230 714	237 695
Nettó átlagkereset			
Fizikai foglalkozásúak	100 373	104 476	106 386
Szellemi foglalkozásúak	190 487	201 392	210 874
Nemzetgazdaság összesen	144 085	151 118	155 690

3.2. ábra A nyugdíjak, ellátások, járadékok és egyéb járandóságok összegének alakulása

FOGYASZTÁS

3.3. ábra A háztartások kiadásainak szerkezete

3.3. tábla A háztartások tényleges fogyasztásának alakulása

Megnevezés	2012	2013	2014	
	volumen, előző év=100,0			megoszlás, %
Háztartások fogyasztási kiadása	98,0	100,1	101,7	81,1
Természetbeni társadalmi juttatás, kormányzattól	97,4	101,5	101,3	16,4
Természetbeni társadalmi juttatás, nonprofit intézményektől	100,8	94,7	96,9	2,5
Összesen	98,0	100,2	101,5	100,0

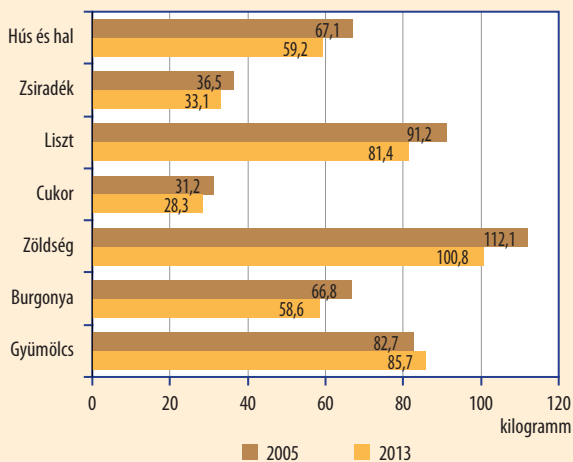
5. A háztartások végső fogyasztási kiadása a GDP százalékában, 2014 (%)

(%)

3.4. tábla Száz háztartásra jutó tartós fogyasztási cikk, 2013

Tartós fogyasztási cikk	Gyer- mektelen háztartá- sok	Gyerme- kes ház- tartások ^{a)}	Legalsó jövedelmi tized	Legfelső jövedelmi tized	Összesen
Mosogatógép	13	22	7	25	15
Mikrohullámú sütő	89	93	76	93	90
Mosógép, automata és félautomata	84	89	57	93	85
Légkondicionáló	5	7	1	12	5
Televízió, színes	173	203	143	93	82
Ebből: plazma, LCD	28	40	14	51	31
Digitális fényképezőgép	37	60	19	65	43
DVD	48	75	41	66	56
Házimozi- berendezés	8	19	8	15	11
Asztali számítógép (PC)	46	78	44	65	55
Hordozható számítógép	28	42	14	49	32
Mobiltelefon	167	269	190	175	196
Személygépkocsi	53	73	34	73	59

^{a)} 20 év alatti gyermeket nevelők.

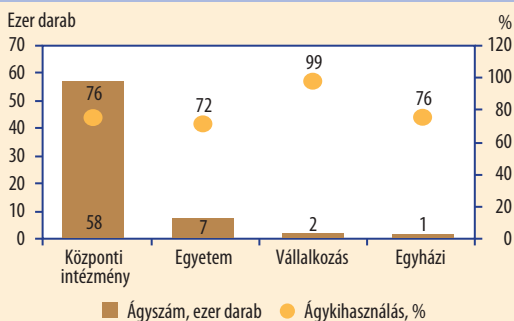
3.4. ábra Az egy főre jutó éves élelmiszer-fogyasztás alakulása

4.1. tábla Egészségügyi alapellátás, fekvőbeteg-ellátás

Megnevezés	2012	2013	2014
Alapellátás			
Egy háziiorvosra, házi gyermekorvosra jutó lakos, fő	1 545	1 557	1 554
Egy háziiorvos rendelésén évente megjelent beteg	11 211	11 294	11 309
Egy háziiorvosra jutó rendelőn kívüli ellátások szám ^{a)}	510	463	408
Egy háziiorvosra jutó szakrendelésre irányítás	2 244	2 341	2 353
Egy háziiorvosra jutó kórházba utalás	91	83	84
Munkahelyi foglalkozás-egészségügyi vizsgálatok száma, ezer	43	39	46
Egy gyógyszerhátra jutó lakos	4 137	4 213	4 255
Fekvőbeteg-ellátás			
Működő kórházi ágyak, tízezer lakosra	70	70	70
Az aktív ágyak aránya, %	61	61	61
Ápolási napok száma, millió	19,1	19,1	19,1
Ápolás átlagos tartama, aktív osztályon, nap	5,2	5,2	5,1
Ápolás átlagos tartama, krónikus osztályon, nap	28,5	28,7	29,6
Elbocsátott betegek száma, ezer	2 372	2 385	2 413
Egynapos kórházi ellátás, ezer eset	205,9	215,9	224,9

a) 2013-ig beteglátogatások száma.

4.1. ábra A kórházak ágyyszáma és kihasználtságuk a főbb fenntartóknál, 2014

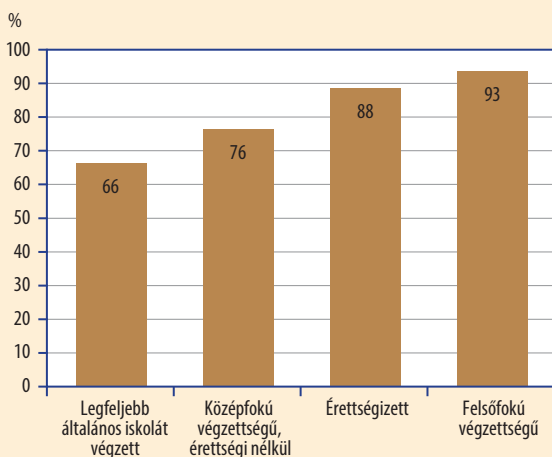

6. Születéskor várható átlagos élettartam, 2013

(év)

4.2. tábla A járóbeteg-szakellátás leglátogatottabb rendeléseinek száz lakosra jutó száma, 2014⁺

Szakmafőcsoport	Megjelenési esetek	Beavatkozások	Teljesített szakorvosi munkaórák
Laboratóriumi diagnosztika	151,2	1 811,8	6,6
Fizioterápia	72,0	429,0	0,5
Fogászat	72,9	212,6	45,0
Szemészet	24,1	128,4	7,2
Reumatológia	30,0	162,0	7,8
Belgyógyászat	41,6	115,4	14,8
Fül-, orr-, gégegyógyászat	22,8	83,1	6,3
Neurológia	13,5	80,4	6,2
Csecsemő- és gyermekgyógyászat	16,5	70,7	8,1
Sebészet	27,5	74,8	7,4

4.2. ábra Az egészségtudatosan gondolkodók aránya iskolai végzettség szerint, 2014

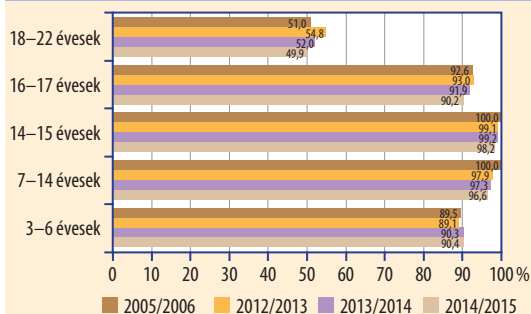

5.1. tábla A 2014/2015-ös tanév adatai⁺

Megnevezés	Óvoda	Általános iskola	Szakiskola	Középiskola	Felsőfok
Nappali oktatásban, képzésben részt vevők száma, ezer	321,5	748,5	100,0	371,0	217,2
Ebből: lányok aránya, %	48,1	48,4	37,3	52,1	52,1
állami, önkormányzati intézményben tanulók aránya, %	90,4	85,2	78,8	74,7	89,5
Egy csoportra/ osztályra jutó gyermek/tanuló	21,7	20,2	18,5	26,0	–
Egy pedagógusra jutó tanuló	10,3	9,9	10,3	10,2	14,5 ^{a)}

a) Az összes hallgatóhoz viszonyítva.

5.1. ábra A nappali tagozaton tanulók aránya a megfelelő korúak százalékában

5.2. tábla Érettségizettek, oklevelesek

Megnevezés	2005	2013	2014
Érettségizettek a 18 évesek százalékában	61,7	58,8	62,6
Oklevelet szerzettek a 22 évesek százalékában	25,1	28,6	31,3
A 20–24 évesek közül legalább középfokú végzettségű, %	83,4	84,2	85,3
A 25–64 évesek iskolai végzettség szerint, %			
legfeljebb alacsonyabb középfokú végzettségű	23,6	17,5	16,9
legalább középfokú végzettségű	76,4	82,5	83,1
felsőfokú végzettségű	17,1	22,6	23,4

7. Köznevelésben való részvétel az iskola-előkészítő évfolyamokon, 4 éves kortól, 2012 (%)

5.3. tábla A felsőfokú alap- és mesterképzésben részt vevő nappali képzésben tanulók száma ISCED képzési területenként*

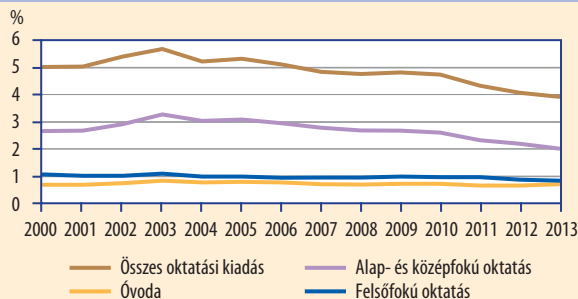
	(%)	
Megnevezés	2005/2006	2014/2015 ⁺
Tanárképzés, oktatástudomány	11,8	6,4
Művészetek	2,2	3,2
Humán tudományok	9,6	7,3
Társadalomtudományok	13,8	8,8
Gazdaság és irányítás	14,9	15,9
Jog	4,5	3,5
Természettudományok	3,2	4,6
Informatika	4,4	3,7
Műszaki tudományok	16,8	20,9
Mezőgazdaság	3,1	2,6
Egészségügy, szociális gondoskodás	8,9	12,7
Szolgáltatás	6,6	7,4
Képzési terület szerint nem besorolható	0,0	3,0
Összesen	100,0	100,0

* Az egyetemi, főiskolai és osztatlan képzésben részt vevőkkel együtt.

5.4. tábla Oktatáshoz kapcsolódó szolgáltatások

	(%)		
Megnevezés	2012/2013	2013/2014	2014/2015
Az általános iskolások közül			
napköziotthoni ellátásban részesül	47,6	50,9	53,6
étkeztetésben részesül	73,9	76,8	77,6
A szakiskolások közül			
kollégiumban lakik	7,7	8,2	8,7
A középiskolásokból			
kollégiumban lakik	8,7	8,9	9,1
étkeztetésben részesül	19,0	20,3	21,5
ösztöndíjas	1,5	1,3	1,1
A felsőfokú alap- és mesterképzésben tanulók közül ^{a)} kollégiumban lakik	18,9	18,6	18,3

^{a)} Az egyetemi, főiskolai és osztatlan képzésben részt vevőkkel együtt.

5.2. ábra A költségvetés oktatási kiadásai a GDP százalékában

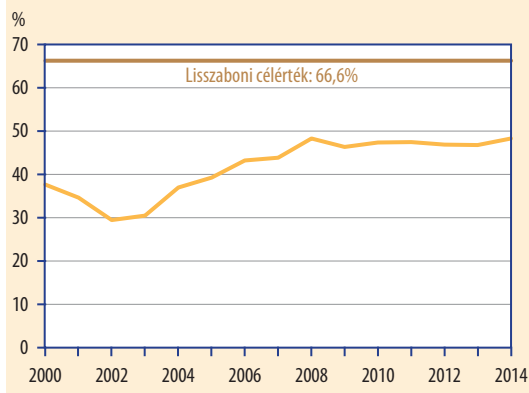
6.1. tábla A kutatás-fejlesztés adatai, 2014

Megnevezés	Államháztartási szektor	Felsőoktatási szektor	Vállalkozási szektor	Összesen
Ráfordítások, millió forint	60 608	59 537	315 499	441 092 ^{b)}
Dolgozók tényleges létszáma, fő	9 379	22 447	25 359	57 185
Kutatók tényleges létszáma, fő	6 257	15 925	17 008	39 190
Nők aránya a kutatók között, %	43,0	39,0	17,7	30,4
Száz kutatóra jutó magyar nyelvű cikk, ^{a)} darab	60	142	3	45
Száz kutatóra jutó idegen nyelvű cikk, ^{a)} darab	101	180	3	60

a) A jelzett mutatók az ún. számított létszám (a kutató-fejlesztő munkára fordított idő arányában a teljes munkaidejű dolgozókra átszámított létszám) alapján készültek.

b) Tartalmazza a tudományos fokozattal rendelkezők tiszteletdíjára, illetménykiegészítésére, valamint az ösztöndíjasok illetményére költségvetési forrásból kifizetett összegeket is.

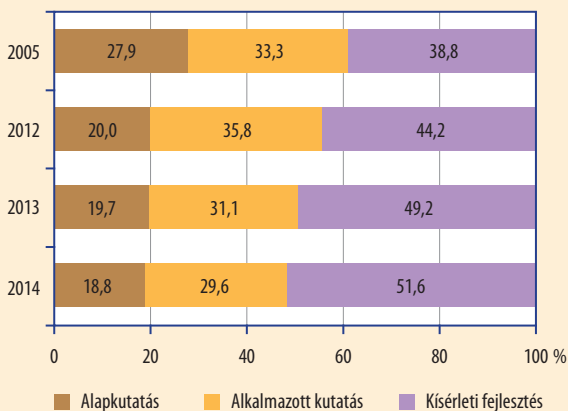
6.1. ábra A K+F-ráfordításokból a vállalkozások által finanszírozott hányad

8. Összes K+F-ráfordítás a GDP százalékában, 2013

(%)

6.2. ábra A K+F-ráfordítások felhasználásának alakulása

6.2. tábla A kutatók* megoszlása tudományági besorolás szerint, 2014

Tudományág	Megoszlás, %
Természettudományok	28,5
Műszaki tudományok	33,9
Orvostudományok	11,4
Agrártudományok	3,9
Társadalomtudományok	11,8
Bölcsészettudományok	10,5
Összesen	100,0

*A kutatók tényleges létszáma alapján számítva.

7.1. tábla A kulturális élet néhány mutatója

Megnevezés	2005	2013	2014
Kiadott könyvek, füzetek száma	13 599	11 957	11 998
Kiadott könyvek, füzetek példányszáma, ezer	42 624	27 590	28 286
Színházlátogatás ezer lakosra	437	589	655
Hangverseny-látogató ezer lakosra	50	96	158
Múzeumlátogatás ezer lakosra	1139	923	969

7.2. tábla Könyvek a szerző nemzetisége szerint

Megnevezés	2005	2013	2014	
	mennyiség, darab			előző év = 100,0
Összes kiadott könyv	12 898	11 388	11555	101,5
Ebből:				
magyar	9 412	8 100	8180	101,0
amerikai (USA)	1 483	1 700	1744	102,6
angol	557	365	397	108,8
német	601	452	383	84,7
francia	203	114	156	136,8
Ebből: ifjúsági és gyermekirodalom összesen	775	1185	1197	101,0
Ebből:				
magyar	351	542	527	97,2
amerikai (USA)	146	230	235	102,2
angol	127	75	108	144,0
német	77	147	117	79,6
francia	11	19	41	215,8

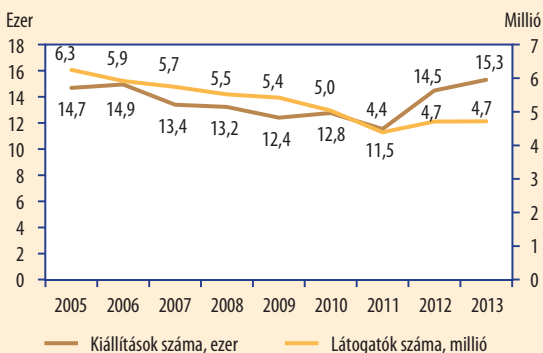
9. Sportklub tagsággal rendelkezők aránya, 2013

(%)

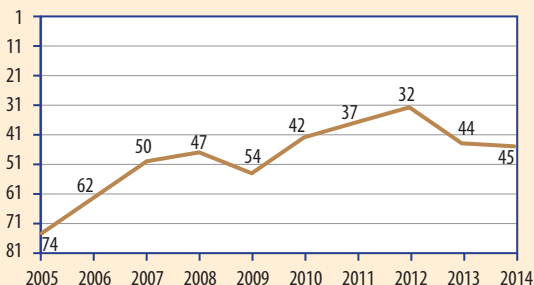
7.3. tábla A színházak vendégszereplése, 2014

Megnevezés	Hazai színházak külföldön	Külföldi színházak Magyarországon
Országok száma	37	43
Előadások száma	1360	526
Látogatók száma, ezer	848	133
Egy előadásra jutó látogató	624	252

7.1. ábra Közművelődési intézményekben rendezett kiállítások adatai

7.2. ábra A magyar férfi labdarúgó-válogatott helyezése a FIFA-világranglistán (év végén)

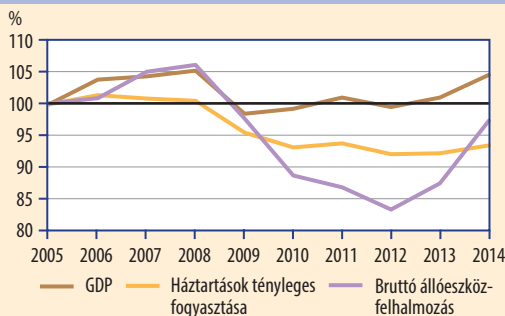
Forrás: A FIFA honlapja.

8.1. tábla A bruttó hazai termék alakulása

Nemzetgazdasági ág	Meg- oszlás, %, 2014 ^{a)}	Volumenváltozás		
		2012	2013	2014
		(%)		
GDP összesen	100,0	-1,5	1,5	3,6
Ebből:				
mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat	4,4	-22,6	15,1	12,5
ipar	26,4	-1,2	-3,5	5,4
építőipar	4,3	-5,8	6,6	13,6
kereskedelem, gépjárműjavítás, szálláshely-szolgáltatás, vendéglátás	12,0	-0,1	6,0	3,7
szállítás, raktározás	6,6	-1,6	2,5	3,7
információ, kommunikáció	5,1	3,9	1,0	3,3
pénzügyi, biztosítási tevékenység	3,8	-2,8	-5,6	-0,7
ingatlanügyletek	8,3	-1,9	0,6	-0,5
közigazgatás, védelem; kötelező TB; oktatás, humán egészségügyi, szociális ellátás	17,3	1,8	5,3	-1,1
GDP belföldi felhasználása összesen	92,6	-3,0	1,2	4,3
Végso fogyasztás összesen	70,7	-1,7	0,8	1,8
Ebből:				
háztartások tényleges fogyasztása	60,4	-2,0	0,2	1,5
közösségi fogyasztás	10,3	0,0	5,0	3,6
Bruttó állóeszköz-felhalmozás	21,4	-4,2	5,2	11,7

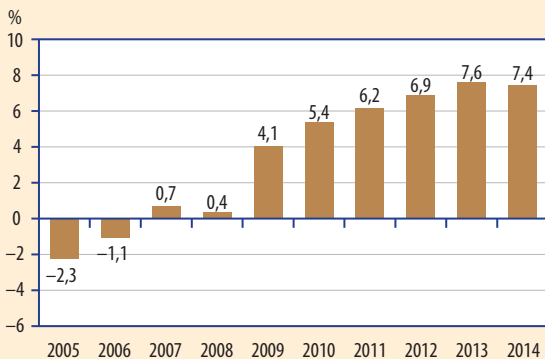
a) A termelés esetében ágazatok összesen, alapáron = 100,0; a felhasználás esetében GDP összesen = 100,0.

8.1. ábra A GDP és fő felhasználási tételeinek alakulása (2005 = 100%)

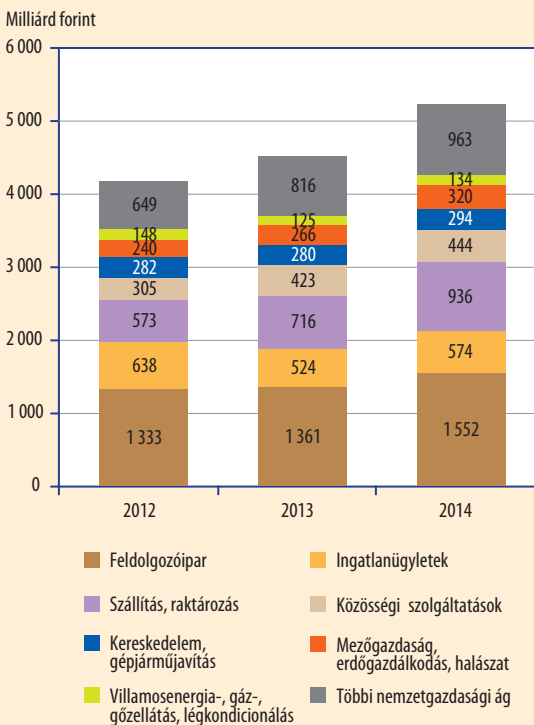

10. Az egy főre jutó GDP, 2014 (vásárlóerő-paritáson számolva, EU-28=100) (%)

8.2. ábra Kiviteli (+), illetve behozatali (-) többlet a GDP arányában

8.3. ábra Beruházási ráfordítások*

8. Gazdasági növekedések, beruházások

* Negyedéves adatok alapján.

9.1. tábla A folyó fizetési mérleg és részmérlegeinek egyenlege

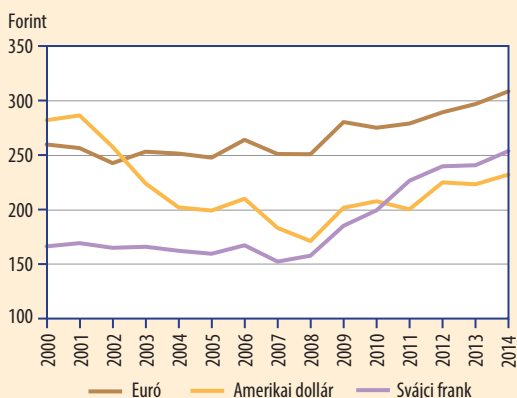
(millió euró)				
Megnevezés	2012	2013	2014	
A folyó fizetési mérleg egyenlege	1 813	4 053	4 094	
Ebből:				
árúk és szolgáltatások	6 787	7 507	7 709	
elsődleges jövedelmek	-4 171	-2 923	-2 864	
másodlagos jövedelmek	-802	-530	-751	

Forrás: Magyar Nemzeti Bank

9.2. tábla Az államháztartás és alrendszereinek egyenlege (A nemzeti számlák európai rendszere szerint)

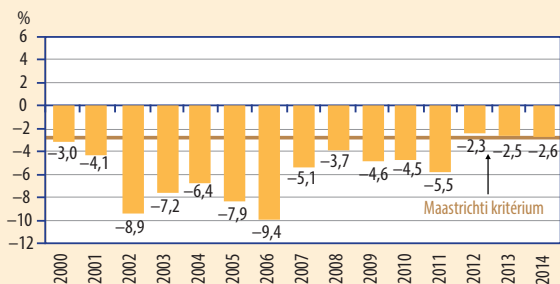
(milliárd forint)				
Megnevezés	2012	2013	2014	
Államháztartás	-659	-734	-818	
Ebből:				
központi kormányzat	-795	-1 615	-1 293	
társadalombiztosítási alapok	-4	139	31	
helyi önkormányzatok	140	743	445	

9.1. ábra Éves átlagos devizaárfolyamok alakulása

11. A kormányzati szektor „maastrichti” adóssága a GDP százalékában, 2014 vége (%)

9.2. ábra A kormányzati szektor maastrichti kritérium szerinti hiánya a bruttó hazai termékhez viszonyítva

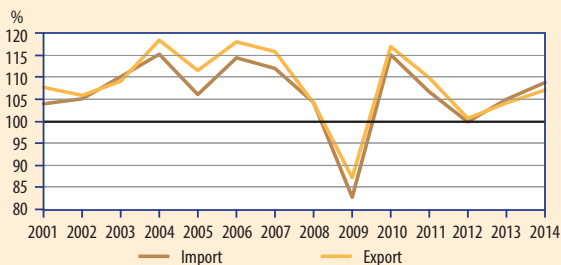

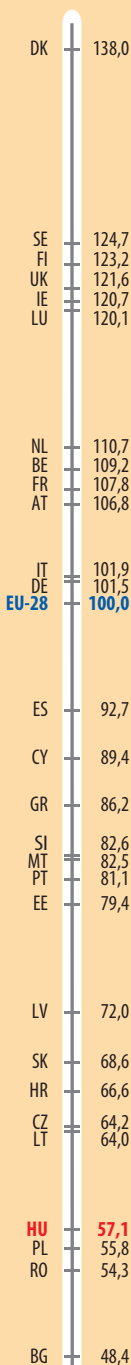
9.3. tábla A termékek és szolgáltatások külkereskedelmi forgalma, 2014

(millió euró)

Megnevezés	Import	Export	Egyenleg
Termékek			
Élelmiszerek, italok, dohány	3 994	6 473	2 479
Nyersanyagok	1 721	2 229	508
Energiahordozók	9 369	2 969	-6 401
Feldolgozott termékek	26 926	26 786	-140
Gépek és szállítóeszközök	36 278	46 234	9 956
Összesen	78 288	84 690	6 402
Szolgáltatások			
Bérmunka szolgáltatási díj	151	1 379	1 228
Javítási és karbantartási szolgáltatások	297	379	82
Turizmus	1 531	4 430	2 899
Szállítási szolgáltatások	2 784	4 659	1 875
Üzleti szolgáltatások	8 216	7 604	-612
Kormányzati szolgáltatások	97	103	6
Összesen	13 076	18 554	5 478

9.3. ábra A termékimport és -export volumenének alakulása (előző év = 100%)

10.1. tábla A fogyasztói árak alakulása

Megnevezés	(előző év =100,0)		
	2012	2013	2014
Élelmiszerek és alkoholmentes italok	106,0	102,7	99,2
Szeszes italok, dohányárúk	114,6	112,4	106,9
Ruházat és lábbeli	102,5	99,6	99,4
Lakásszolgáltatás, víz, villamos energia, gáz és egyéb tüzelőanyagok	105,8	94,7	91,7
Lakberendezés, lakásfelszerelés, rendszeres lakáskarbantartás	103,4	100,9	99,9
Egészségügy	103,6	103,4	103,3
Közlekedés és szállítás	106,1	99,9	99,6
Távközlés	104,6	102,0	100,8
Szabadidő és kultúra	101,4	100,7	100,2
Oktatás	101,8	103,0	103,6
Vendéglátás és szálláshely-szolgáltatás	104,6	103,1	102,4
Egyéb termékek és szolgáltatások	106,7	107,9	104,1
Összesen	105,7	101,7	99,8

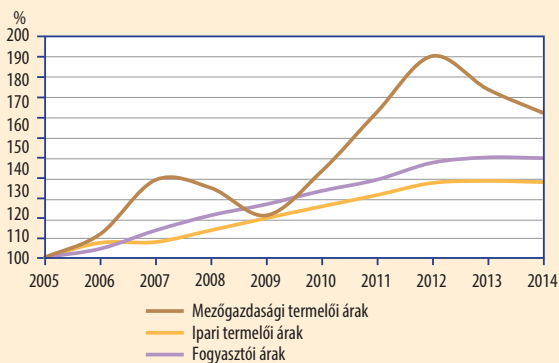
10.2. tábla A külkereskedelmi termékforgalom árindexei és a cserearány-mutató

Megnevezés	(előző év =100,0)		
	2012	2013	2014
Behozataliár-index	104,3	99,4	100,1
Kiviteliár-index	102,9	100,0	101,1
Cserearány-mutató	98,7	100,6	101,0

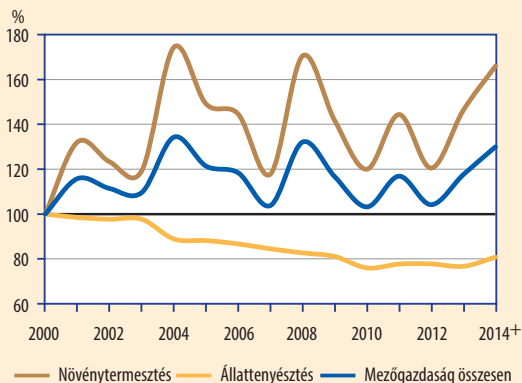
12. A háztartások fogyasztási kiadásainak relatív árszínvona, 2014 (EU-28=100,0) (%)

10.3. tábla Egyes termékek és szolgáltatások fogyasztói átlagára

	(forint)		
Megnevezés	2012	2013	2014
Sertéshús, comb, csont és csülök nélkül, kilogramm	1 280	1 350	1 350
Kenyér, házi jellegű, kilogramm	326	313	306
Tej, pasztőrözött, 2,8%, liter	231	234	249
Finomliszt, kilogramm	165	167	140
Kristálycukor, kilogramm	300	275	222
Burgonya, kilogramm	108	173	147
Világos sör, 0,5 literes	185	192	190
LCD televízió, 76–82 cm, darab	98 250	85 490	82 350
Múzeumi belépőjegy, darab	708	740	786
Általános közlekedési havibérlet, darab	6 940	8 550	7 930
Autóbenzin, ólommentes, 95 oktánszámú, liter	426	418	408
Gázolaj, liter	435	428	418
Villamos energia, általános, 10 kWh	485	437	383
Vezetékes gáz, 1 m ³	136	122	104
Vízdíj, m ³	331	316	296

10.1. ábra Termelői és fogyasztói árak alakulása
(2005 = 100%)

MEZŐGAZDASÁG

11.1. ábra A mezőgazdaság bruttó termelése
(2000=100%)

LT 971

BG 758

DK 739

LV 713

FR 606

HU 507

CZ 447

RO 365

SK 311

DE 310

EE 309

PL 249

HR 235

SE 195

AT 188

UK 186

LU 168

ES 166

BE 165

FI 160

EL 145

IT 121

IE 119

NL 79

SI 67

CY 46

PT 8

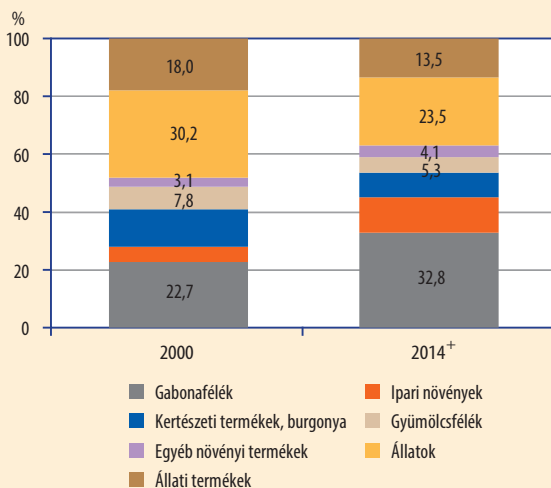
11.1. tábla Alapvető növényi termékek termelése

Megnevezés	2012	2013	2014 ⁺
	ezer tonna		
Búza	4 011	5 058	5 262
Kukorica	4 763	6 756	9 315
Napraforgó	1 317	1 484	1 597
Cukorrépa	882	991	1 067
Zöldség	1 363	1 423	1 514
Gyümölcs	822	850	1 040
Szőlő	356	451	406

13. Egy főre jutó búza termésmennyisége, 2013

(kilogramm)

11.2. ábra A mezőgazdasági termékek termelési szerkezete

11.2. tábla Állatállomány, december 1.

(ezer darab)

Megnevezés	2012	2013	2014
Szarvasmarha	760	782	802
Sertés	2 989	3 004	3 136
Juh	1 185	1 214	1 185
Baromfi	38 546	37 900	38 599
Ló	76	62	61

11.3. tábla Fontosabb állati termékek termelése

Megnevezés	2012	2013	2014 ⁺
	természetes mértékegységben		
Vágóállat, ezer tonna	1 354	1 335	1 423
Tehéntej, millió liter	1 765	1 726	1 830
Tyúktojás, millió darab	2 411	2 469	2 407
Gyapjú, tonna	3 834	3 843	3 939
Méz, tonna	17 500	18 500	..

IPAR, ÉPÍTŐIPAR, LAKÁS

CZ 32,4

RO 27,3

SI 27,1

HU 26,4

DE 25,9

PL 25,1

SK 24,7

LT 23,6

BG 23,5

IE 22,4

AT 21,7

EE, HR 21,1

FI 20,3

SE 19,7

EU-28 18,9

IT 18,5

DK 18,1

ES 17,5

PT 17,0

BE 16,8

NL 16,7

LV 16,4

FR 13,8

UK 13,4

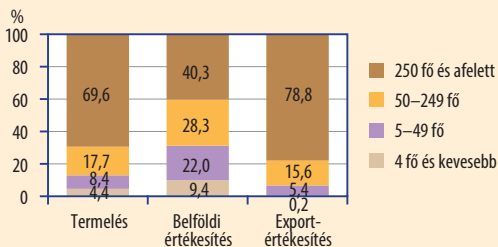
MT 11,8

GR 11,6

CY 7,7

LU 6,1

11.3. ábra Az ipari termelés és értékesítés vállalatnagyság szerinti megoszlása, 2013

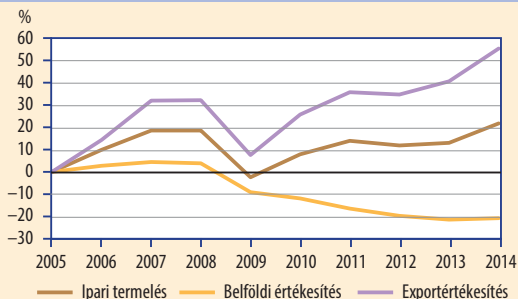
11.4. tábla Az ipari termelés megoszlása*

Ágazat, ágazatsoport	Főbb ágazatsoportok részesedése az ipari termelésből ^{a)}		
	2005	2010	2014
Bányászat	0,5	0,4	0,4
Feldolgozóipar	92,7	92,4	94,6
Gépipar	47,0	48,1	47,9
Ebből: járműgyártás	17,1	17,6	26,0
Vegyipar	16,8	19,0	19,9
Élelmiszeripar	11,5	9,9	10,7
Kohászat, fémfeldolgozás	7,7	6,3	6,9
Egyéb	9,7	9,0	9,2
Energiaipar	6,8	7,3	5,0
Ipar összesen	100,0	100,0	100,0

* Viz- és hulladékgazdálkodás nélkül.

^{a)} Folyó áron, a legalább 5 főt foglalkoztatató gazdálkodói kör = 100,0.

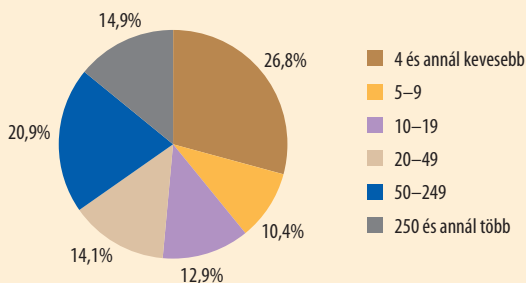
11.4. ábra Az ipari termelés és értékesítés volumenváltozása (2005. évhez képest)

14. Az ipar aránya a bruttó hozzáadott értékben, 2014

(%)

11.5. ábra Az építőipari termelés megoszlása létszám-kategóriák szerint, 2013

11.5. tábla Az építőipari termelés volumenindexei ágazonként

(előző év=100,0)

Ágazatok	2012	2013	2014
Épületek építése	87,3	116,0	102,0
Egyéb építmények építése	97,7	113,8	128,8
Speciális szaképítés	94,1	101,1	109,0
Építőipari szervezetek összesen	93,4	108,5	113,5

11.6. tábla Lakásépítés, -megszűnés

Megnevezés	2012	2013	2014
Épített lakások száma	10 560	7 293	8 358
Megszűnt lakások száma	2 183	1 251	1 724
Épített lakások átlagos alapterülete, m ²	107	101	101

11.7. tábla Lakásállomány, laksűrűség, 2014. január 1.

Település-típus	Lakások száma, ezer darab	Száz lakásra jutó népesség, fő	Átlagos lakás-alapterület, m ²	Száz szobára jutó lakó, fő
Budapest	910	193	64	78
Többi város	2 282	227	77	83
Községek	1 222	238	88	83
Összesen	4 415	223	77	82

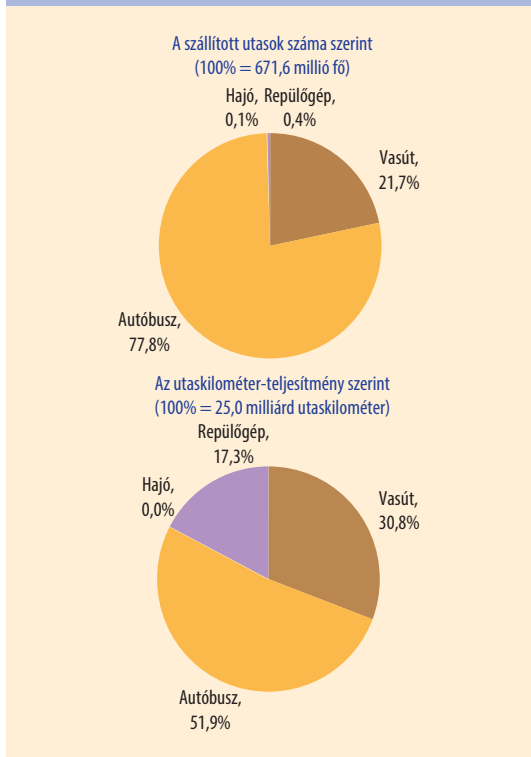

SZÁLLÍTÁS

11.8. tábla Áruszállítási teljesítmények, 2014

Megnevezés	Teljesítmény, milliárd árutonna-kilométer	A teljesítmény alakulása, előző év = 100,0	A nemzetközi forgalom részaránya, %
Vasúti	10,1	104,1	80,0
Közúti	37,5	104,7	74,3
Belvízi	1,8	94,1	99,2
Csővezetékes	5,8	101,9	68,0
Összesen	55,3	103,9	75,5

11.6. ábra A helyközi személyszállítási teljesítmények 2014. évi megoszlása

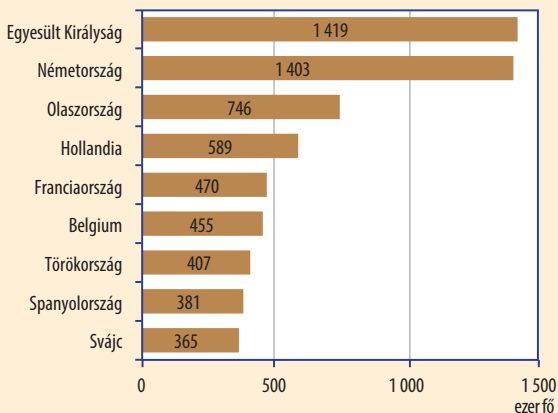

15. A vasúti szállítás részesedése a szárazföldi áruszállítási teljesítményből, 2013 (%)

11.9. tábla A helyi közösségi közlekedés keretében szállított utasok száma

	(millió fő)		
Megnevezés	2012	2013	2014
Autóbusz	1 114	1 113	1 128
Villamos	442	441	432
Trolibusz	89	90	90
Metró, földalatti	306	310	388
Helyiérdekű vasút	70	74	79
Összesen	2 021	2 028	2 117

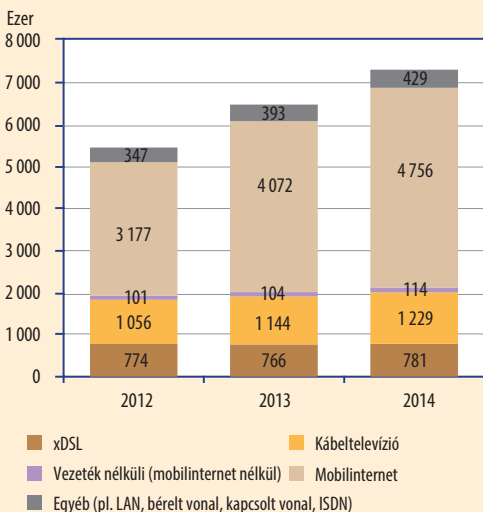
11.7. ábra A Budapest Liszt Ferenc Nemzetközi Repülőtér legnagyobb utasforgalmú viszonylatai, 2014*
(összesen = 9 millió 156 ezer fő)

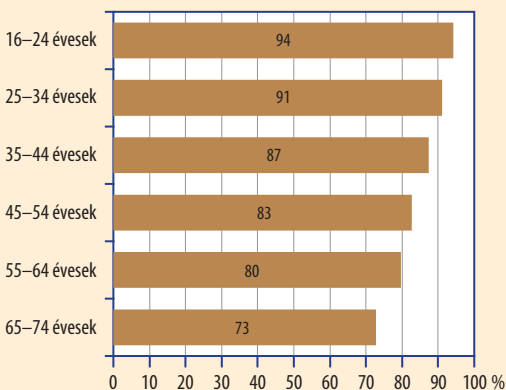
* Az egyes viszonylatok kizárólag a kereskedelmi célú utasforgalmat, míg az „összesen” adat a repülőtéri forgalom 1,1%-át kitevő, nem kereskedelmi célú forgalmat is magában foglalja.

INTERNET, TELEFON

11.8. ábra Az internet-előfizetések kapcsolattípusonként

11.9. ábra A napi rendszerességgel internetezők aránya korcsoportok szerint, 2014

16. Az e-kereskedelemben rendszeresen (legalább 3 havonta) részt vevő lakosság aránya, 2014

(%)

11.10. tábla A telefonálás főbb adatai, 2014

Megnevezés	Vezetékes telefónia	Mobiltelefon
Vezetékes fővonalak, illetve mobil-előfizetések száma, ezer	3 031	11 796
Száz lakosra jutó vezetékes fővonalak, illetve mobil-előfizetések száma	30,8	119,7
Kiinduló hívások száma, millió darab	1 188	8 135
Kiinduló hívások időtartama, millió perc	4 671	19 230
Egy vonalra, illetve előfizetésre jutó beszélgetések száma	392	690
Egy vonalra, illetve előfizetésre jutó beszélgetések időtartama, perc	1 541	1 630
A kiinduló hívások átlagos ideje, perc	3,9	2,4

11.11. tábla A háztartások ellátottsága információs és kommunikációs eszközökkel

Megnevezés	(a háztartások arányában, %)		
	2012	2013	2014
Mobiltelefon	95,1	95,5	..
Asztali számítógép	57,1	56,2	53,2 ^{a)}
Hordozható számítógép (laptop)	33,7	40,4	45,4 ^{a)}
Kézi számítógép (palmtop)	4,2	4,8	..
Internetkapcsolat	66,8	69,7	73,0
Ezen belül: szélessávú internetkapcsolat	66,3	69,2	72,4

^{a)} Becslés.

TURIZMUS

11.12. tábla Magyarországra érkező külföldi látogatók főbb országok szerint

(ezer fő)			
Ország	2012	2013 ^R	2014
Szlovákia	9 971	10 015	10 324
Románia	7 901	7 282	8 248
Ausztria	7 233	7 117	7 297
Szerbia, Montenegró, Koszovó	2 658	3 344	3 364
Németország	3 188	2 848	2 935
Ukrajna	1 863	1 901	1 744
Lengyelország	1 603	1 812	1 700
Csehország	1 041	1 188	1 356
Bulgária	1 443	1 174	1 284
Horvátország	756	824	903

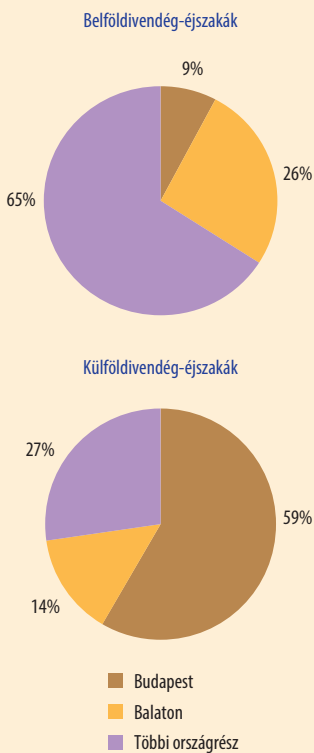
11.13. tábla A Magyarországra látogató külföldiek száma és kiadása az utazás célja szerint, 2014

Motiváció	Látogatók		Látogatók kiadása	
	száma, ezer fő	megoszlása, %	milliárd forint	megoszlása, %
Szabadidős turizmus	16 049	34,9	939	64,3
Ebből:				
rokon-, barátlátogatás	5 255	11,4	192	13,2
gyógy- és egészség-turizmus	2 687	5,8	181	12,4
Üzleti turizmus	1 204	2,6	131	9,0
Ebből: konferenciaturizmus	91	0,2	9	0,6
<i>Turisztikai motiváció összesen</i>	<i>17 253</i>	<i>37,5</i>	<i>1 070</i>	<i>73,3</i>
Tanulás	371	0,8	39	2,7
Vásárlás	9 212	20,0	142	9,7
Munkavégzés	2 486	5,4	103	7,0
Átutazás	16 159	35,1	108	6,9
Egyéb	504	1,1	5	0,3
<i>Nem turisztikai motiváció összesen</i>	<i>28 731</i>	<i>62,5</i>	<i>389</i>	<i>26,7</i>
Mindösszesen	45 984	100,0	1 460	100,0

17. Átlagos tartózkodási idő a kereskedelmi és nem üzleti célú szálláshelyeken, 2014 (éjszaka)

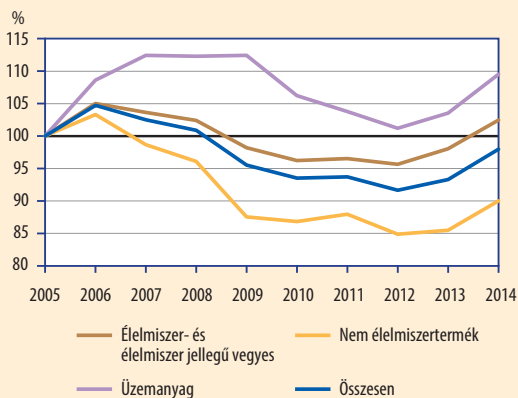
11.14. tábla A vendéglátóhelyek eladási forgalma

Év	Kereskedelmi	Munkahelyi	Összesen
Megoszlás, %			
2012	86,2	13,8	100,0
2013	86,9	13,1	100,0
2014	86,1	13,9	100,0
Volumenindex, az előző év = 100,0			
2012	100,3	97,1	99,8
2013	100,8	94,3	99,9
2014	104,1	111,7	105,1

11.10. ábra A kereskedelmi szálláshelyek vendégéjszakáinak területi megoszlása, 2014

KISKERESKEDELEM

11.11. ábra A kiskereskedelmi forgalom volumene (2005 = 100%)

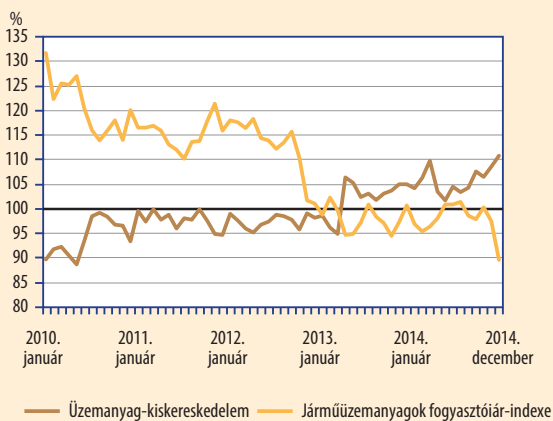

11.15. tábla A kiskereskedelmi forgalom alakulása, 2014 (%)

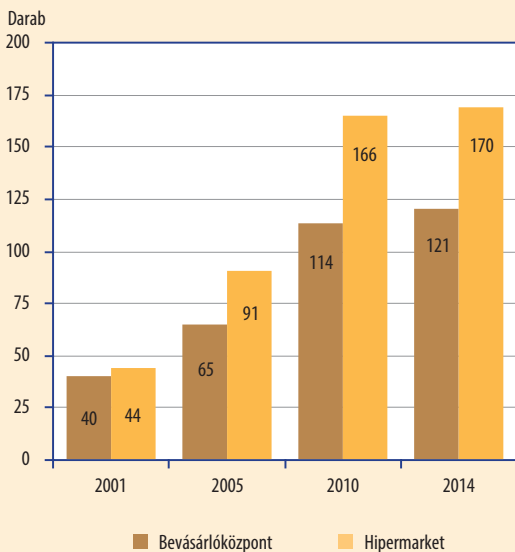
Megnevezés	A forgalom megoszlása	A forgalom változása az előző évihez képest
Élelmiszer- és élelmiszer jellegű vegyes	46,7	+4,5
Ebből:		
élelmiszer jellegű vegyes	36,6	-1,5
élelmiszer-, ital-, dohányáru	10,0	+38,3
Nem élelmiszer	35,1	+5,3
Ebből:		
iparcikk jellegű vegyes	3,1	+11,1
textil, ruházati és lábbeli	5,4	+14,6
bútor, műszaki cikk	10,8	+0,4
könyv, számítástechnika, és egyéb iparcikk	7,3	-0,2
gyógyszer, gyógyászati termék, illatszer	6,1	+4,5
használati cikk	0,4	+10,6
csomagküldő és internetes	2,0	+39,8
Üzemanyag	18,2	+5,8
Kiskereskedelem összesen	100,0	+5,0

18. A kiskereskedelmi forgalom volumenindexe, 2014 (előző év=100,0) (%)

11.12. ábra Az üzemanyag fogyasztói árának és forgalmának alakulása (előző év azonos időszaka = 100%)

11.13. ábra A bevásárlóközpontok és a hipermarketek számának alakulása

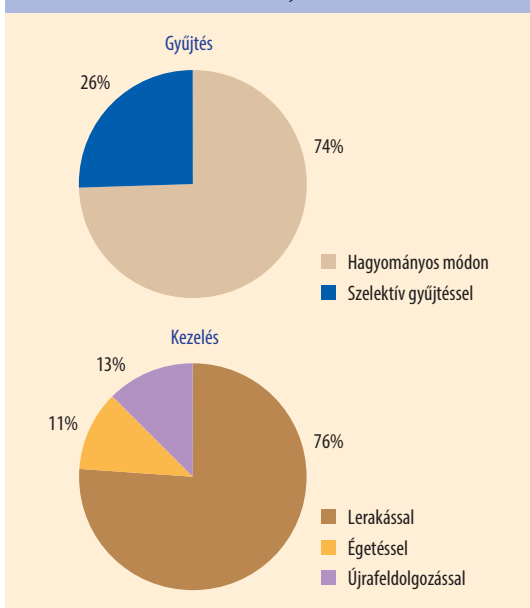

12.1. tábla Környezeti adatok

Megnevezés	2011	2012	2013
Erdőterület, ezer hektár	1 928	1 934	1 938
Az összes települési, közüzemileg tisztított szennyvíz, millió m ³	466,0	431,6	485,1
A legalább biológiailag tisztított települési szennyvíz aránya, %	98,1	99,8	99,8
Települési szilárd hulladék, kg/fő	382	402	377,8
Hulladékgyűjtésbe bevont lakások aránya, %	91,3	91,0	..
Szén-dioxid (bruttó) kibocsátás, kg/fő	5 045	4 228	4 005
Nem metán illékony szerves vegyületek (NMVOC), kg/fő	12	12	12
Kén-dioxid kibocsátás, kg/fő	3	3	3
10 µm átmérőnél kisebb szilárdanyag (PM ₁₀) kibocsátása, kg/fő	5	5	5

12.1. ábra A települési szilárd hulladék gyűjtése és kezelése, 2013

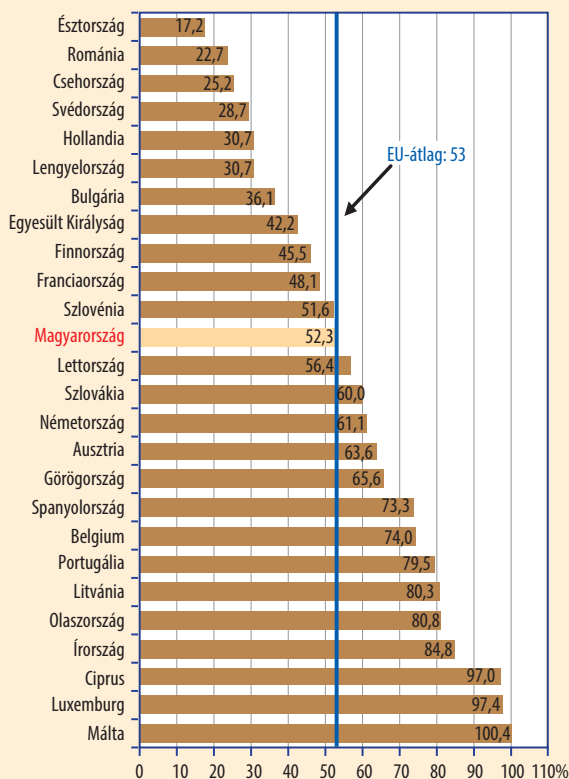
19. A városok egy köbméter levegőjében fellelhető 10 µm átmérőnél kisebb szilárdanyag (PM₁₀), 2012 (mikrogramm)

12.2. tábla Energiafelhasználás

Év	Összesen		Egységnyi GDP-re jutó felhasználás, előző év = 100,0
	petajoule	előző év = 100,0	
2012	992,0	94,2	95,6
2013	955,7	96,3	94,9
2014	961,6	100,6	97,1

Forrás: Magyar Energetikai és Közmű-szabályozási Hivatal (MEKH).

12.2. ábra Az uniós és tagországainak energiafüggősége, 2012*
(a nettó import aránya a bruttó belföldi fogyasztáson belül)

* Dánia nettó exportőr.

Forrás: Eurostat.

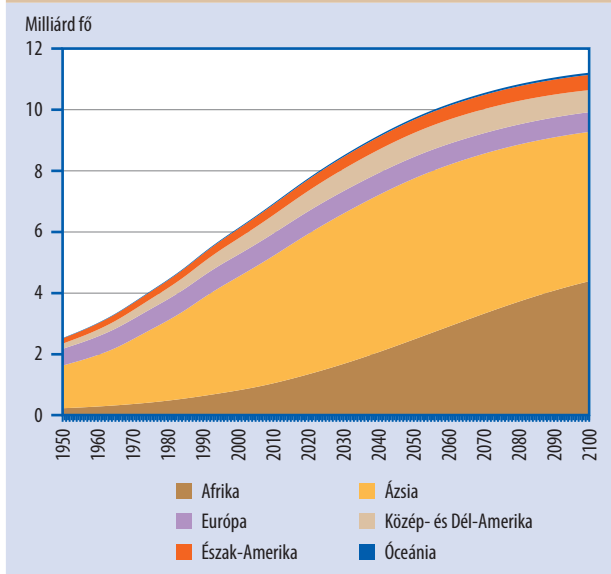
Földünk népessége

Földünk népessége tovább gyarapodik

Földünkön – az ENSZ számításai szerint – 2015-ben 7,3 milliárdnyian élünk. A világ népessége folyamatosan nő, bár a népességnövekedés üteme a közelmúltban lassult. Míg tíz évvel ezelőtt évente átlagosan 1,24%-kal gyarapodtunk, addig az utóbbi években 1,18%-kal, azaz körülbelül 83 millió fővel. Becslések szerint a Föld lakóinak száma a 19. század elején érte el az egymilliárd főt, ez mintegy 130 év alatt kétszereződött meg. Az ezredforduló idejére a népesség több mint 6 milliárdra nőtt, és az elmúlt másfél évtizedben újabb 1,2 milliárd fővel lettünk többen.

Az ENSZ előrejelzése szerint a népességszám 2050-ben meghaladja a 9,7 milliárdot, 2100-ban pedig – annak ellenére, hogy várhatóan e század második felében a népességnövekedés üteme lassul – a 11,2 milliárdot.¹⁾

1. ábra A Föld népességének alakulása kontinensek szerint, 1950–2100

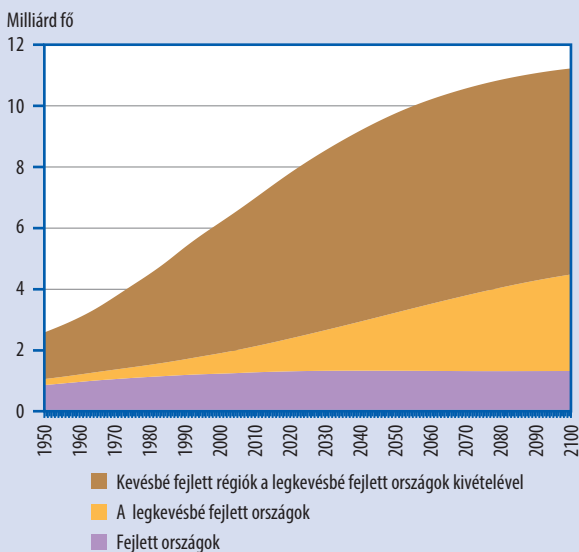
¹⁾ Az ENSZ demográfusai három (alacsony, közepes és magas) változatban készítették el a világ népességének alakulására vonatkozó, 2100-ig szóló előrejelzésüket. Az általunk is közölt közepes vagy alaphipotézis a legvalószínűbbnek tartott jövőbeli változást mutatja, míg az alacsony és a magas változatok a változás elképzelhető határait jelölik ki.

A legnépesebb földrészen, Ázsiában 2015-ben 4,4 milliárd ember, a bolygónk lakóinak 60%-a él, utána sorrendben Afrika (16%), Európa (10%), Közép- és Dél-Amerika (8,6%), Észak-Amerika (4,9%), végül Óceánia (0,5%) következnek. Az ázsiai földrész súlyát jelzi, hogy Kína vagy India lélekszáma (1,4, illetve 1,3 milliárd fő) önmagában is meghaladja Afrika teljes lakosságát (1,2 milliárd fő).

A kevésbé fejlett térségek népessége jóval nagyobb ütemben nő, mint a fejlettebbeké²⁾

Az egyes térségek népessége eltérő ütemben gyarapodik. A leggyorsabban Afrika lakóinak száma nő, 2050-re a becslések szerint népességszámuk eléri a 2,4 milliárd főt, azaz megduplázódik, ugyanakkor Európa a jelenleginél 32 millióval kevesebb, 707 millió ember otthona lesz. Az előrejelzések szerint népességnövekedés a világ kevésbé fejlett térségeiben várható, ahol 2050-re a jelenlegi 6,1 milliárdról 8,4 milliárdra emelkedik a népességszám. Ugyanebben

2. ábra A Föld népességének alakulása a térségek fejlettsége szerint, 1950–2100

²⁾ Fejlett régiók: Európa, Észak-Amerika, Ausztrália/Új-Zéland és Japán. Kevésbé fejlett régiók: Afrika, Ázsia – Japán kivételével –, Közép- és Dél-Amerika, Melanézia, Mikronézia és Polinézia. Részletes módszertan és adatbázis: <http://esa.un.org/unpd/wpp/Excel-Data/population.htm>

az időszakban a fejlett régiókban változatlanul mintegy 1,3 milliárd ember fog élni.

A világ kevésbé fejlett térségeiben az élelmiszerhiány, a munkalehetőségek, az oktatás, az alapvető egészségügyi és szociális ellátások biztosítása jelentenek kihívást, a fejlett országoknak ugyanakkor a munkaképes korú lakosság csökkenésével, a lakosság gyorsuló öregedésével kapcsolatos gondok (szociális biztonság, magas színvonalú egészségügyi ellátottság) megoldására kell törekedniük.

Ma a világ tíz legnépesebb országa közül Afrikában egy (Nigéria), Ázsiában öt (Banglades, Kína, India, Indonézia és Pakisztán), Latin-Amerikában kettő (Brazília és Mexikó), Észak-Amerikában egy (Egyesült Államok) és Európában szintén egy (Oroszország) található. Jelenleg Nigéria – a hetedik legnépesebb ország – gyarapodik a leggyorsabban, az előrejelzések szerint 2050-re lakossága meghaladja az Egyesült Államokét. Ekkorra várhatóan hat ország (Kína, India, Indonézia, Nigéria, Pakisztán és az Egyesült Államok) népessége 300 millió főnél több lesz.

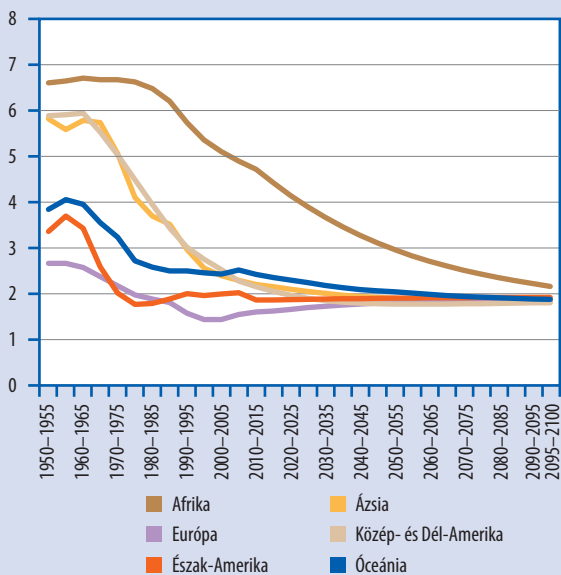
Termékenység, családtervezés

A termékenység az elmúlt évtizedekben a világ valamennyi országában csökkent. Globálisan 1970–1975 között átlagosan egy nő 4,4 gyermeket hozott világra élete folyamán, 2010–2015-ben már csak 2,5-et.

Több olyan nagy népességszámú országban, mint pl. Kína, India, Indonézia, Irán, Brazília, Dél-Afrika az egy nőre jutó gyermekszám különösen meredeken esett vissza. Európa legtöbb országát és Kelet-Ázsiát is jóval a reprodukciós szint (2,1 gyermek) alatti termékenység jellemzi (kivéve Mongóliát, ahol a térség többi országát és a reprodukciós szintet is meghaladóan 2,7 gyermek jut egy nőre). Becslések szerint a világ népességének 46%-a alacsony termékenységű országban él, ahol egy nő átlagosan kevesebb mint 2,1 gyermeket hoz világra élete folyamán.

Az országok egy csoportjára azonban továbbra is magas termékenység lesz jellemző, ott az elkövetkező egy-két, esetleg három évtizedben is átlagosan öt gyermek jut egy szülőképes korú nőre. A 2015-ben készített előrejelzés 14 országot sorol ide, közülük 13 az ENSZ listáján a 48 legkevesbé fejlett ország körébe tartozik. E magas termékenységű országok közül 13 Afrikában található (Burundi, Mozambik, Szomália, Uganda, Zambia, Angola, Csád, Nigéria, Niger, Kongói Demokratikus

3. ábra A teljes termékenységi arányszám alakulása kontinensek szerint, 1950–2100

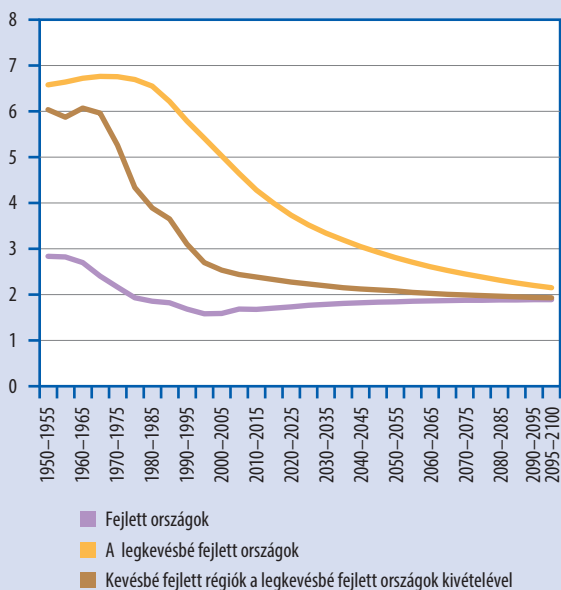

Köztársaság, Burkina Faso, Gambia és Mali), egy pedig Ázsiában (Kelet-Timor). Ezekben az országokban a népesség növekedése gyors ütemű, és várhatóan továbbra is az marad a következő évtizedekben.

A jövőbeni termékenység becslését nehezíti, hogy az 1950-es évektől megjelent modern fogamzásgátló eszközök – amelyek hatására a magatartásminták jelentősen megváltoztak – elterjedése a fejlődő világban nehezen előrejelezhető. Emellett több országban az egyének, a párok gyermekvállalással kapcsolatos elképzeléseit a kormányok családtervezési politikája korlátozza, megfosztva a döntés szabadságától a családokat a vállalni kívánt gyermekek számát és időzítését illetően. Más országokban a korszerű fogamzásgátló módszerek alkalmazását korlátozzák vagy tiltják.

A kevésbé fejlett, magas termékenységű térségekben kiemelt figyelmet kell fordítani a biztonságos gyermekszülésre, a túl fiatal életkorban kötött házasságokra, a nők oktatására és foglalkoztatási lehetőségeire, az egészségügyi szolgáltatásokhoz való hozzáférésre, az olcsó, biztonságos és hatékony fogamzásgátlási eljárások elterjesztésére. Az alacsony termékenységű, fejlett térségekben a gyermekvállalási hajlandóságot elősegítő intézkedésekre van inkább szükség.

4. ábra A teljes termékenységi arányszám alakulása a térségek fejlettsége szerint, 1950–2100

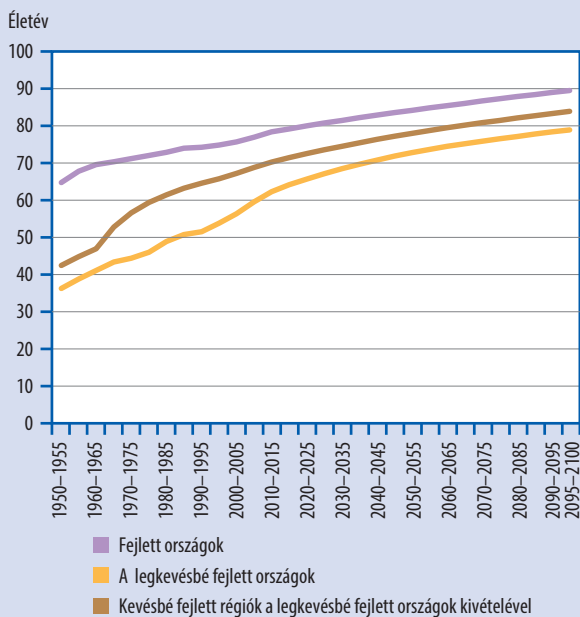
Várható élettartam, halálozás

Az ENSZ szakértői a várható élettartam növekedésével számolnak mind a fejlett, mind a fejlődő országok körében.

A 20. században – a világ egészét tekintve – a várható élettartam addig soha nem látott mértékben emelkedett: míg 1950–1955-ben a születéskor várható élettartam 47 év volt, addig 2010–2015-ben ennél 24 évvel több. Az elkövetkező évtizedekben az életkilátások tovább javulnak: a globális szintű előrejelzések szerint 2045–2050-re a születéskor várható élettartam eléri a 77, 2095–2100-ra a 83 évet is. Az évszázad végére a fejlett országokban átlagosan 89, a kevésbé fejlett országokban 82 éves korukig élnek majd az emberek.

A szakemberek az életkilátások javulását prognosztizálják a világ legkevésbé fejlett országaiban is, annak ellenére, hogy számos ország lakosságát jelentősen sújtja a HIV-fertőzés. Becslések szerint a születéskor várható élettartam ezekben az országokban a 2010–2015. évi 62 évről 2045–2050-re 72 évre emelkedik, a század végén pedig 79 év lesz.

5. ábra A születéskor várható élettartam alakulása a térségek fejlettsége szerint, 1950–2100

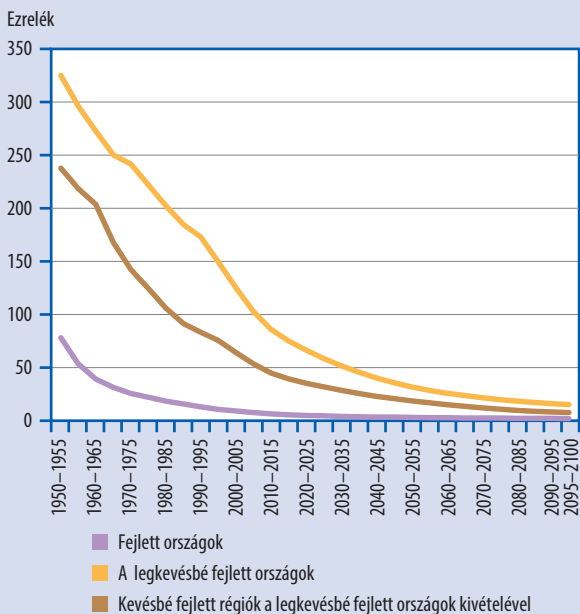

A várható élettartam növekedéséhez a csecsemő-, illetve a gyermekhalandóság csökkenése is hozzájárult. Az öt éven aluli gyermekek halálozása a múlt század közepétől meredeken csökkent: becslések szerint 1950–1955-ben ezer élveszületésre 215 öt éven aluli haláleset jutott, 2010–2015-ben már csak 50. 2012-ben világszerte 6,6 millió gyermek halt meg, mielőtt betöltötte volna az ötödik életévét, a legtöbben Afrikában és Dél-Ázsiában. A gyermekek halálát többnyire megelőzhető betegség okozta, pl. heveny légzőszervi fertőzések, hasmenés, kanyaró és malária.

Az ENSZ célkitűzései között szerepel az anyai halálozások visszaszorítása a világ legkevésbé fejlett térségeiben. Becslések szerint 2010-ben 287 ezer nő halt meg gyermekágyban, illetve nem biztonságos abortusz következményeként. A kevésbé fejlett régiókban a nők tizenötször nagyobb valószínűséggel halnak meg a terhességgel vagy a gyermek születésével összefüggő okok miatt. Az összes anyai halálozás harmada Indiában és Nigériában történt.

6. ábra Az 5 éves koruk előtt meghalt gyermekek ezer élveszületésre jutó száma a térségek fejlettsége szerint, 1950–2100

A megelőzésben történt előrehaladás ellenére a megbetegedések és a halálokok között továbbra is vezető szerepe van a HIV-fertőzésnek. Becslések szerint 2012-ben 35 millió ember (felnőtt és gyermek) volt vírushordozó, és ebben az évben 2,3 millióan fertőződtek meg. Közülük 260 ezer gyermek születésekor már fertőzött volt. Az elmúlt években az erőfeszítések ellenére a HIV-fertőzöttség szintje változatlan maradt Közép- és Észak-Amerikában, és tovább nőtt Afrikában.

Öregedő korstruktúrák

Az alacsony termékenység az életkilátások javulásával együtt öregedő korösszetételt eredményez. A világ fejlett országaiban már elindult ez a folyamat, ezekben a térségekben az időskorúak (60 év feletti) aránya (24%) meghaladja a gyermekkorúak (15 évesnél fiatalabbak) arányát (16%), és 2050-re várhatóan az időskorúak aránya kétszerese lesz a gyermekkorúakénak (33, illetve 16%). A magas termékenységű, kevésbé fejlett országokban a népesség lassabb ütemben és kisebb mértékben öregszik.

Ezekben a térségekben a gyermekek aránya 1950 óta 38-ról 28%-ra csökkent, miközben az időseké 6,3-ról 9,9%-ra emelkedett. A szakértők rámutatnak, hogy azokban az országokban, ahol a termékenység már több éve a reprodukciós szint alá esett (pl. Kínában és különösen Kelet-Ázsiában) a népesség öregedése gyorsabb, mint a világ más államaiban.

A Föld népességének medián életkora 1950 és 2015 között 6 évvel emelkedett, 2100-ra pedig a prognózisok szerint várhatóan további 12 évvel növekszik.

1. tábla A medián életkorok változása

Terület	1950	2015	2050	2100
Világ	23,5	29,6	36,1	41,7
Gazdasági fejlettség szerint				
Fejlett országok	28,5	41,2	45,1	46,6
Kevésbé fejlett régiók	21,4	27,8	34,9	41,1
A legkevésbé fejlett országok	19,3	19,7	26,1	35,7
Kevésbé fejlett régiók a legkevésbé fejlett országok kivételével	21,6	29,3	37,8	43,9
Földrészek szerint				
Afrika	19,3	19,4	24,8	34,9
Ázsia	22,0	30,3	39,9	46,5
Európa	28,9	41,7	46,2	47,2
Közép- és Dél-Amerika	19,9	29,2	41,2	49,1
Észak-Amerika	29,8	38,3	42,1	45,0
Óceánia	27,9	32,9	37,4	43,9

Az ENSZ évente más-más, a népesedéssel, az emberek életminőségével, életkörülményeivel összefüggő problémakört jelöl meg a Népesedési Világnap fő témájaként, amit nagyban befolyásol a térségek gazdasági és politikai helyzete, az egészségügyi ellátórendszer fejlettsége, a vallási hovatartozás, az oktatás színvonala, a munkakörülmények, az urbanizáció, továbbá a természeti tényezők is.

A korábbi években a Népesedési Világnap alkalmával kiemelt figyelmet kapott többek között a szegénység elleni küzdelem, a fiatalok helyzete, a nemek közötti egyenlőség, a gyermekvállalással, a családtervezéssel kapcsolatos problémák, a fogamzásgátlás, a tinédzserkori terhesség, az egészségügyi ellátottság, az emberiség környezetre gyakorolt hatása és az AIDS is.

2015 az ipari és technikai örökség éve

Hazánk a járműgyártás világában

A kiegyezést követően, a nagy lendületű iparosodással és a gépgyártás fejlődésével párhuzamosan a hazai gépészmérnökök is egyre aktívabbak voltak az új gépek megtervezésében és kivitelezésében. A fejlődést ugyanakkor hátráltatták a találmányok hasznosítását erősen korlátozó piaci lehetőségek, továbbá az a tény, hogy Magyarország technológiai fejlettsége egy lépéssel a nyugat-európai országok mögött volt. Az 1890-es évektől azonban egyre több mérnök figyelme a Nyugat-Európában fokozatosan élénkülő járműgyártás felé terelődött.

- Bánki Donát (1859–1922) és Csonka János (1852–1939) **1890-re** kifejlesztették a **benzines Bánki–Csonka-motort**, amelyet később a Ganz üzemében gyártottak.
- A korszak egyik legjelentősebb magyar járműipari találmánya a **karburátor**, más néven **porlasztó**, amelyet **1893. február 11-én** Bánki Donát és Csonka János közösen szabadalmaztatott. A porlasztó megoldást jelentett az Otto-motorok által igényelt levegő-üzemanyag keverék előállítására.
- **1894-ben** Bánkiék megalkották egy **kéthengeres motorkerékpárt**, majd Bánki saját neve alatt még ugyanebben az évben védjegybe oltotta az első nagynyomású robbanómotort, a **Bánki-motort**.
- Az első hazai, motorral hajtott járművet, egy **motoros triciklit** Csonka János tervezte **1900-ban**, és a Ganzgyárban két darabot készítettek belőle a Magyar Királyi Posta számára. A levélgyűjtésre használt tricikli naponta 40 kilométert is képes volt megtenni.
- Az első automobil már 1895 szeptemberében megjelent a magyar közutakon, az első hazai készítésű autó viszont mindössze **1905-ben** került forgalomba. Szintén a posta megrendelésére készült el, és négy alkatrész (golyóscsapágyak, mágneses gyújtókészülék, hajtólánc, „méh-kashűtő”) kivételével a többi autóelem hazai eredetű volt.
- **1909-től** többnyire a kisautók szerkesztésével foglalkozott Csonka. 1910 és 1912 között Csonka **14 négyhengeres motorral ellátott kisautót** tervezett és szerelt össze. Ebből 12-t a posta vásárolt meg, és ezek között

volt olyan, amit a posta mintegy negyedszázadon át használt.

- 1905-ben állt munkába az amerikai Ford-gyárnál Galamb József (1881–1955). Az ő nevéhez köthető a világ első sorozatgyártású és korának legnépszerűbb autómoddellje, a **Ford T-modell** megszületése. A forradalmi újításoknak köszönhetően a T-modell a világ első népautója lett. 1908 és 1927 között 15 milliót gyártottak a kocsiból, az ára pedig a kezdeti 850 dollárról kevesebb mint 300 dollárra csökkent.

Egy korai Ford T-modell a budapesti Városligetben.

Kép forrása: Fortepan / Párdányi Miklós adományozó.

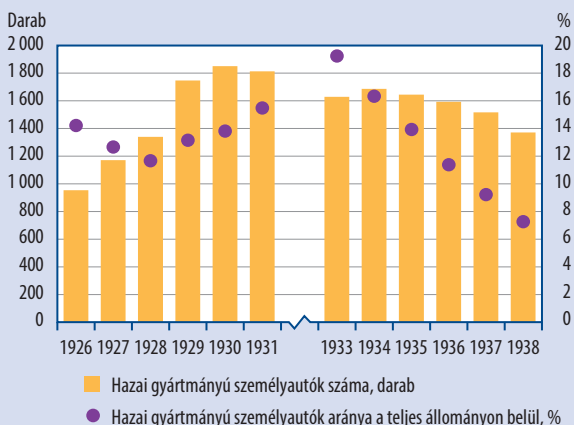

Beindult a hazai járműgyártás

Az első magyar, klasszikus értelemben vett járműgyárat az aradi **Magyar Automobil Rt.** (MARTA) indította be 1908-ban. Az első típusok még az amerikai Westinghouse cég licencei alapján készültek. 1918-ig 187 személygépjárműt és 730 tehergépjárműt gyártottak le a MARTA márkajelzésével, ekkor a vállalat román tulajdonba került. A századfordulótól egyre több üzemben készítettek autóbilt, a leggyakrabban kis szériában és külföldi licencek alapján. A győri Magyar Waggon-és Gépgyárt Rt. (amely később a Rába nevet vette fel) 1913-ban megvásárolta a cseh Praha járművek licenceit, ami alapján a Rába „V” tehergépjárműveket és a Rába Grand személyautókat gyártották. A teherautókból 1928-ig mintegy 500 darab készült.

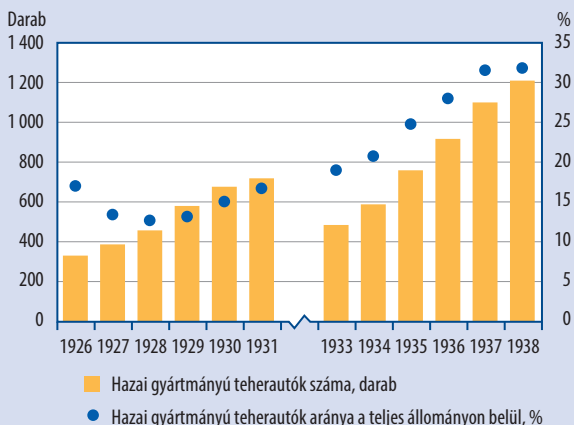
1930-ban már 1814 hazai gyártású **személyautó** volt a forgalomban a magyar utakon, az 1926. évihez képest közel kétszer annyi, viszont a teljes autóállományon belüli arányuk 12–15% között mozgott. 1933 után felgyorsult hazánkban a motorizáció, amivel a hazai járműgyártás nem tudta a lépést tartani. 1938-ra magyar készítésű kocsik száma 16%-kal, a teljes állományon belüli arányuk pedig 19%-ról 7,3%-ra csökkent.

7. ábra Hazai gyártmányú személyautók állománya

A **teherautók** esetében 1926 és 1931 között több mint kétszeresére nőtt a hazai gyártások száma, arányuk viszont 13–17% között mozgott. 1931 és 1933 között a forgalomból kivont teherautók száma meghaladta az újonnan forgalomba helyezettekét, ezt követően viszont a teherautók száma újra emelkedett, ami az arányukban is megmutatkozott. 1938-ban majdnem minden harmadik teherautó hazánkban készült.

8. ábra Hazai gyártmányú teherautók állománya

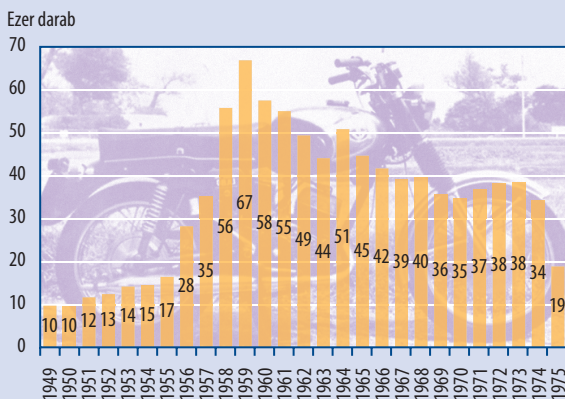
A KGST és a hazai járműipar viszonya

A hazai járműgyártás a II. világháborút követően újra megélné a KGST-megállapodások (KGST: Kölcsönös Gazdasági Segítség Tanácsa) nyomán hazánk nem gyártott személyautókat, ennek ellenére az 1950-es évek elején az állam meghirdette a „törpeautók” programját, amire több mint 250 autótérvez érkezett be. A pályázatot és annak megvalósítását 1956-ban leállították, viszont így is számos elképzelés eljutott a megvalósulásig, legalábbis néhány példány erejéig. A nemzetközi szocialista munkamegosztás keretében személyautó nem, viszont motorkerékpár, tehergépjármű (Rába és Csepel) és autóbusz (Ikarus) készült Magyarországon. Mindegyik járműgyártó – a termelési érték és a foglalkoztatotti létszám alapján egyaránt – hazánk legnagyobb vállalatai közé tartozott.

Az autó helyettesítője a motorkerékpár lett

A hazai motorkerékpár-gyártás termékei közül kiemelkedtek a magyar tervek alapján megvalósított Csepel és Pannónia motorok. Előbbiek 1945 és 1954 között, utóbbiak 1954 és 1975 között készültek a **Csepel Motorkerékpárgyár** üzemében. A két márkából összesen közel 700 ezer darabot gyártottak le, a 250 ezredik példányt 1962 júliusában. A hazai motorkerékpár-gyártás legtermékenyebb éve 1959 volt, 67 ezer darabbal. Ezt követően viszont csökkenő tendenciát mutatott a legyártott mennyiség. A motorbiciklik jelentős részét külföldön értékesítették. 1955 és 1970 között 271 ezer motorkerékpárt exportáltunk, a legyártott mennyiség 39%-át. 1966 és 1970 között a külső kereslet erőteljesen felfutott: ekkor a legyártott motorkerékpárok 59%-át (113 ezer darabot) külföldön adtuk el. Ennek a döntő többségét, 1966–1970 között több mint 100 ezret, a Szovjetunióba értékesítették. A motorkerékpárok erős keresletének hátterében egyrészt a személyautókhöz való nehézkes hozzájutás, másrészt a gyors közlekedés iránti igény állt. 1949 és 1975 között 935 ezer darab motorkerékpárt gyártottunk, elsősorban a „csepeli” motorok népszerűségének köszönhetően. A KGST tovább mélyülő ipari szakosodása következtében azonban 1975-ben megszüntették hazánkban a kétkerekűek gyártását.

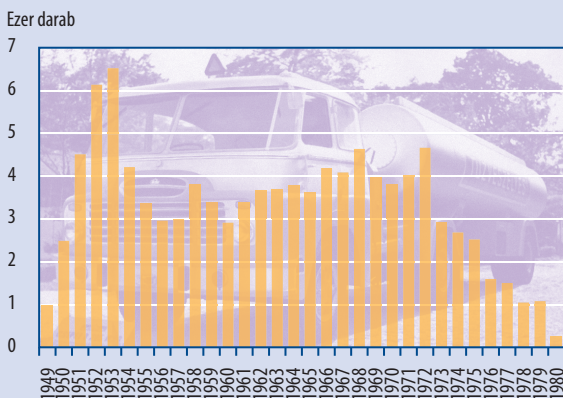
9. ábra *Motorkerékpárok gyártása*

Győr és Csepel voltak a teherautó-gyártás bástyái

A hazai járműipart 1949-re nagymértékben átszervezték. Győrött átmenetileg megszűnt az önálló autógyártás, így a hazai teherautó-gyártás központja a csepeli járműgyár lett. A **Csepel** teherautók termelése gyorsan felfutott, 1953-ban már 6,5 ezer tehergépkocsi készült. Az ezt követő több mint 10 évben 3–4 ezer darab között mozgott az évente legyártott teherautók száma, viszont ennek legalább 60%-át jellemzően külföldön értékesítették. Az 1960-as évek közepéig tíz exportált kamionból minimum hat Csehszlovákiába, Jugoszláviába vagy Kínába került, ezt követően viszont a legyártott mennyiség több mint felét a Szovjetunióban hozták forgalomba. A Csepel teherautókból olyan országokba is kerültek, mint például Argentína, Brazília, Egyiptom Finnország, vagy Irán.

A teherautó-iparban változást csak a győri gyártás újraindulása hozott: az 1960-as években előbb a nagyteljesítményű járműmotorok, majd a kamionok gyártására is engedélyt kapott a **Rába**. Az 1969. évi Budapesti Nemzetközi Vásáron (BNV) mutatták be az új Rába teherautókat. 1972-ben 4,7 ezer kamion készült hazánkban, ami 19 éves csúcshoz felelt meg. Ennek ellenére az 1970-es évek közepétől csökkenésnek indult a legyártott teherautók száma. 1949 és 1980 között összesen 106 ezer új teherszállító jármű gördült ki a hazai üzemekből, ennek 45%-át (48 ezret) külföldre értékesítették. A rendszerváltás után lényegében már csak a Rába üzemeiben zajlott nagy mennyiségben a tehergépkocsik gyártása.

10. ábra *Tehergépkocsi-gyártás*

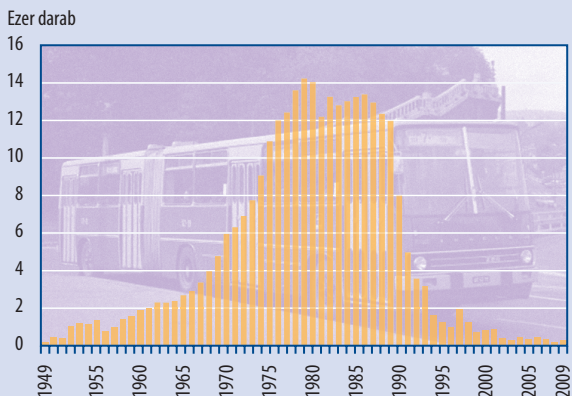
Autóbuszgyártó nagyhatalommá váltunk

Hazánk legnagyobb járműgyártója az 1949-ben alapított **Ikarus** volt, melynek fő profilja az autóbuszok gyártása volt. A legtöbb szocialista járműgyártó licencvásárlásaival szemben az Ikarus szinte mindvégig saját fejlesztésű buszok készítésére törekedett, ezek sorozatgyártása 1961-ben indult el. Az autóbuszgyár kezdetben a budapesti Mátyásföldön rendelkezett gyárral, később, az 1960-as évek folyamán kibővült a székesfehérvári üzemmel. Nemzetközileg is az egyik legnagyobb sikert a farmotoros Ikarus-66 és Ikarus-55 modell aratta. 1952 és 1959 között 1409 darabot gyártottak ezekből a típusokból. (A farmotoros buszoknál a motort a jármű hátsó részében helyezték el.) 1972-ben generációváltás történt: a farmotorosok helyett a 200-as buszcsalád modelljeit, ezen belül is először az Ikarus-255-öst kezdték el gyártani. Az Ikarus-200-as és 300-as buszok jelentős részét a győri Rábában készült dízelmotorokkal látták el (a korábbi típusokban nagy arányban Csepelen készült erőforrások voltak). A termelés gyors felfuttatása után 1975 és 1989 között az évente leggyártott buszok száma 10 ezer feletti volt. A rekordévet 1979 jelenti, ekkor 14 230 jármű gördült ki az Ikarus üzemeiből. Körülbelül 30 percenként hagyta el a gyártócsarnokot egy új busz, amelyből már csak a belső elrendezés, az ülések hiányoztak.

A rendszerváltást követően – az exportpiacok nagymértékű elvesztésével – évről évre csökkent a termelés, 1996 után

11. ábra Autóbuszgyártás

már az évi 2000-et sem érte el az újonnan elkészült buszok száma. A gyártás fokozatos visszaesése mellett is törekedtek a fejlesztésre: 1994 folyamán például forgalomba állt az első, környezetvédelmi szempontokat is figyelembe vevő erőforrással ellátott csuklós Ikarus-435. Az ezredfordulót követően Székesfehérváron és a budapesti Mátyásföldön jelentősen csökkent, majd 2007 folyamán végleg befejeződött a gyártás. Bár a hazai autóbuszgyártás ezzel nem szűnt meg, viszont drasztikusan visszaesett és csak kis sorozatú termeléssel üzemelnek a meglévő cégek. A Rába is újra megpróbálkozott autóbuszok készítésével, de 2001-ben beszüntették a termelést annak gazdaságtalansága miatt. 2009-ben mindössze 261 darab buszt gyártottak Magyarországon.

Magyar buszok a világban

Az Ikarus buszokból 1990-ig 224 ezer darabot, a legyártott mennyiség 81%-át adtuk el külföldre. Az 1950-es és 1960-as években minden második buszt vagy az NDK-ba vagy a Szovjetunióba értékesítették. 1977-ben már 42 ország útjain közlekedtek magyar buszok, az évtizedek során a világ minden részébe került az Ikarusból: mint például Bulgáriába, Burmába, az Egyesült Államokba, az Egyesült Királyságba, Egyiptomba, Iránba, Jemenbe, Kínába, Kubába, Kuvaitba, Romániába, Svédországba, Tajvanba, Törökországba vagy Venezuelába.

A külföldre szánt buszokat mindig hozzáigazították a vásárló igényeihez.

Az Ikarus már az 1970-es évek második felében értékesített buszokat (például a csuklós Ikarus-286-ost) az Egyesült Államokba is. Mivel ott a belső piac védelme érdekében az állami és az önkormányzati társaságok legalább 60%-os amerikai értékhányaddal rendelkező járműveket vásárolhattak, a buszok tervezése és a váz legyártása hazánkban történt, az összeszerelés pedig az USA-ban. A rendszerváltást követő gazdasági problémák miatt az Ikarus kivonult az amerikai piacról, az így keletkező piaci rést az 1992-ben alapított **NABI** (North American Bus Industries) töltötte be. A tervezés és a váz elkészítése ezúttal is hazánkban (Budapesten és Kaposváron) történt, csak az összeszerelés zajlott a tengerentúlon. 2005-ben már hibrid hajtású NABI buszok kerültek forgalomba az Egyesült Államok útjain. A gyár működése során több mint 8 ezer darab járművet készítettek, de 2013 végén megszűnt a termelés.

A személyautó-gyártás felfutása

A rendszerváltást követően a **személyautó-gyártásban** kedvező irányú folyamatok kezdődtek. Három nagy autógyártó is üzemelt Magyarországon az 1990-es évek folyamán, viszont a létrejövő gyártókapacitások lényegében összeszerelést jelentettek, és kezdetben kevésbé vették igénybe a hazai kutatók, fejlesztők szürkeállományát. 1992 márciusában gördült le az első hazánkban készült **Opel Astra**, ezt a típust 1998 végéig gyártották Szentgotthárdon. Az utolsó magyar Opel – amely egy Opel Vectra volt – 1999 novemberében hagyta el a gyártósort. A szentgotthárdi üzemben azóta elsősorban motorblokkokat és sebességváltókat készítenek a világ minden tájára. (A szentgotthárdi gyáregység mellett többek között Győrben is zajlik motorgyártás, 1996 és 2006 között összesen 17,4 millió belső égésű motor készült közúti gépjárműhöz és motorkerékpárhoz.)

A rendszerváltás óta a leghosszabb ideje tartó hazai személyautó-gyártás a japán **Suzuki** esztergomi üzemében zajlik. 1992-ben kezdődött a Suzuki Swift gyártása, 1996 folyamán már a százazredik gördült le a futószalagról. A cég az üzem bővítése mellett a járműpalettát is szélesítette. Ennek következtében a termelés is nőtt, 2006 októberében az egy-, 2011 júliusában pedig a kétmilliomodik Suzuki hagyta el a gyártósort.

A hazai K+F-et egyik leginkább igénybe vevő autógyártónak a német **Audi** bizonyult az évek során. A vállalat 1994-ben avatta fel motorgyárát Győrben, ezt később kibővítették, és itt kezdték a hátsókerék-meghajtású Audi TT modelleket készíteni. Napjainkra a győri Audi-üzem komplexé vált, az autógyártás minden fázisát képes ellátni. 2013-ban és 2014-ben a győri üzemben két-két Audi A3-as, illetve Audi TT modellt gyártottak. A teljes termelés 2013-ban közel 43 ezer (ebből 24 ezer A3-as, illetve 18 ezer TT), 2014-ben több mint 135 ezer (ebből 118 ezer A3-as, illetve 18 ezer TT) jármű volt.

A 2009-ben elmélyülő pénzügyi és gazdasági válságot követően a hazai járműipar újabb lendületet kapott. A Magyarországon működő autóiipari vállalatok (Audi, Opel, Suzuki) jelentős mértékben bővítették kapacitásukat, ezen kívül a **Mercedes** Kecskeméten zöldmezős beruházás keretében új gyárat hozott létre. A kecskeméti gyárban 2012 márciusában indult be a termelés és azóta – 3 modell gyártása mellett – több mint 300 ezer jármű gördült ki az üzemből.

A járműipari beruházások és az erős külső kereslet eredményeként a hazánkban lévő autóiipari cégek 2011-ben 78 ezer, 2012-ben 102 ezer, 2013-ban 162 ezer darab – legalább 1,5 literes motorral felszerelt – személygépkocsit gyártottak. Míg a hazai járműgyártást a II. világháború végéig alapvetően a magyar tőke és a külföldi licenc határozta meg, addig most a külföldi tőke és a „tulajdonos” saját fejlesztésű autóinak gyártása jellemzi. 2012-ben a közúti jármű gyártásában érdekelt 481 vállalkozásból 137 állt külföldi irányítás alatt, viszont ezek adták az ágazati termelés – folyó áron – 96, valamint a foglalkoztatottak létszámának 87%-át.

Források:

Az ENSZ Népesedési osztályának adatbázisa

World Population Prospects: The 2015 Revision, United Nations, New York, 2015

Új Magyar Életrajzi Lexikon, I. kötet. Magyar Könyvklub, 2001

Új Magyar Életrajzi Lexikon, II. kötet. Magyar Könyvklub, 2001

Majdán János: A közlekedés története Magyarországon, 1700–2000. Pro Pannónia Kiadói Alapítvány

Frisnyák Zsuzsa: A magyarországi közlekedés krónikája, 1750–2000. História, MTA Történettudományi Intézete, Budapest, 2001

A Magyarbusz Info honlapja

Szönyegi Hajnalka: Ikarus szárnyai. Gárdonyi Géza Művelődési Ház és Könyvtár Egyesület, Győr, 2014

A Közlekedési Múzeum honlapja

A Csonka János Emlékmúzeum honlapja

A Magyarjármű.hu honlapja

A Rába Járműipari Holding Nyrt. honlapja

Az Audi Hungária Motor Kft. honlapja

A Magyar Suzuki Zrt. honlapja

A Mercedes-Benz Manufacturing Hungary Kft. honlapja

A Fortepan.hu honlapja (Adományozó: Párdányi Miklós, Nagy Gyula, Magyar Hírek folyóirat, Márton Gábor)

A kézirat lezárásának időpontja: 2015. augusztus 19.

Felelős kiadó:
Dr. Vukovich Gabriella elnök

A kiadványban szereplő adatok elsődleges forrása
a Központi Statisztikai Hivatal, a nemzetközi adatok pedig elsősorban
az Eurostat adatbázisából és kiadványaiból származnak.
Minden egyéb forrást a felmerülés helyén lábjegyzetben jelöltünk.
A kiemelt témák esetében a felhasznált források
az elemzések végén találhatóak.

Készült a Tájékoztatási főosztályon, a szakstatisztikai főosztályok
közreműködésével.

Felelős szerkesztő:
Freid Mónika

Vezető szerkesztő:
Andrejcsik Linda

Szerzők:
Andrejcsik Linda, Dr. Bocz János, Deák Tiborné,
Herzog Tamás, Jávorszky Nagy Anikó, Kátainé Marosi Angéla,
Kelemen Nóra, Kovács Benedek, Kovács Krisztián, Majoros Marcella,
Molnár Beatrix, Nagyné Pakula Urszula

A kéziratot gondozta:
Benedek Szabolcs

Tördelőszerkesztő:
Bada I. Csilla, Dobróka Zita, Gyulai Katalin,
Simonné Horváth Gabriella

Internet: <http://www.ksh.hu>

Borítóterv: Lounge Kft.

Nyomdai kivitelezés: Xerox Magyarország Kft. – 2015.096